

**UCHWAŁA NR XXVII/242/2020
RADY GMINY WĄGROWIEC**

z dnia 22 października 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020 - 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020 - 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wągrowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Wągrowiec.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Łukaszczyk

STRATEGIA ROZWOJU *Gminy Wagrowiec* NA LATA 2020-2030

Szanowni Państwo,

W kwietniu 2019 roku podjęliśmy decyzję o przystąpieniu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020-2030.

Zakończenie obowiązywania poprzedniej strategii oraz dynamiczne zmiany zarówno wewnątrz samej Gminy, jak i w jej otoczeniu (zwłaszcza uruchomienie nowych unijnych środków dotacyjnych w perspektywie finansowej 2021-2027), wymagają podsumowania i oceny dotychczasowych dokonań oraz sporządzenia, zatwierdzenia i realizacji nowej Strategii. Z jednej strony uwzględnia ona kierunki rozwoju i zamierzenia, zapisane w dotychczasowych dokumentach planistycznych, a z drugiej strony bierze pod uwagę nowe wyzwania, wynikające z rosnących potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

W opracowaniu szczególnie uwaga została zwrócona na wypracowanie kluczowych priorytetów i kierunków rozwoju Gminy, a szczególnie kwestie sprostania oczekiwaniom mieszkańców odnośnie rozbudowy infrastruktury komunalnej i społecznej, wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz zapewnienia rozwoju usług społecznych na jak najwyższym poziomie.

Prace, związane z formułowaniem kierunków rozwoju Gminy i sposobów realizacji zamierzeń, były prowadzone przez szeroki zespół osób, zarówno pracowników Urzędu Gminy i jednostek gminnych, radnych, jak i reprezentantów różnych organizacji i instytucji, które na co dzień z nami współpracują. Ponadto każdy z mieszkańców miał możliwość zabrania głosu poprzez wypełnienie kwestionariusza ankietowego.

Zespół przygotowujący Strategię zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego udoskonalania powstałego programu strategicznego. Strategia nie jest bowiem dokumentem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet Gminy, musi być w 100% wykonany. Jest to plan zamierzeń, pokazujący kierunki rozwoju Gminy. Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i zewnętrznych czynników. Pokazuje on jednak faktyczne możliwości Gminy w roku 2021 i stanowi kontynuację dotychczasowego, wieloletniego procesu rozwoju. Wyznaczone projekty realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się warunki zewnętrzne, ale zawsze powinny być zbieżne z misją Gminy, która mówi o rozwoju różnych form przedsiębiorczości oraz dążeniu do zapewnienia dobrych warunków życia wszystkim mieszkańcom przy wykorzystaniu istniejących zasobów i pojawiających się szans.

Niewątpliwie dominującym zagrożeniem ostatnich miesięcy, które pojawiło się w końcowej fazie prac nad Strategią i doprowadziło do ich zawieszenia na pewien czas, jest ogólnoświatowa epidemia koronawirusa, która oczywiście dotknęła także mieszkańców naszej Gminy. Zdołaliśmy do dokumentu strategii wprowadzić szereg zadań, związanych z nową sytuacją kryzysową oraz zapobieganiem kolejnym zagrożeniom. W momencie zakończenia prac nad Strategią nie jest jeszcze wiadomo, jaki będzie czas trwania tego zagrożenia, ani jakie będą jego ostateczne skutki. Kiedy fakty te będą znane, wymagane będzie przeprowadzenie analizy nowej sytuacji i być może dokonanie korekt i uzupełnień w zapisach poniższego dokumentu.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania dokumentu Strategii.

**Wójt Gminy Wągrowiec
Przemysław Majchrzak**

**Osoby, które brały udział w pracach nad opracowaniem
Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020-2030 to:**

Imię i nazwisko	Funkcja/instytucja
Przemysław Majchrzak	Wójt Gminy Wągrowiec
Jerzy Łukaszczyk	Przewodniczący Rady Gminy Wągrowiec
Janina Kolińska	Wiceprzewodnicząca Rady Gminy Wągrowiec
Ryszard Andrzejewski	Radny Gminy Wągrowiec
Ryszard Stępiak	Radny Gminy Wągrowiec
Tomasz Radecki	Radny Gminy Wągrowiec
Anna Majer	Radna Gminy Wągrowiec
Irena Kławińska	Radna Gminy Wągrowiec
Janusz Patelski	Radny Gminy Wągrowiec
Eugeniusz Piec	Radny Gminy Wągrowiec
Kazimierz Tomczak	Radny Gminy Wągrowiec
Grzegorz Sturma	Radny Gminy Wągrowiec
Krzysztof Śmigielski	Radny Gminy Wągrowiec
Anna Haremza	Radna Gminy Wągrowiec
Piotr Zawadzki	Radny Gminy Wągrowiec
Grażyna Zjawińska	Radna Gminy Wągrowiec
Agnieszka Ciemachowska	Dyrektor Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
Paulina Meller - Biegańska	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Kamil Zawadzki	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
Dorota Knopczyńska	Skarbnik Gminy Wągrowiec
Małgorzata Bejma	Kierownik Referatu Organizacyjnego w Urzędzie Gminy Wągrowiec
Agnieszka Suska	Kierownik Referatu Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej w Urzędzie Gminy Wągrowiec
Ewelina Szulc	Kierownik Referatu Oświaty w Urzędzie Gminy Wągrowiec
Dorota Chojnacka - Szymczak	Kierownik Referatu Oświaty w Urzędzie Gminy Wągrowiec
Agnieszka Ratajczak	Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Mienia Komunalnego w Urzędzie Gminy Wągrowiec
Szymon Wachowski	Pracownik Urzędu Gminy Wągrowiec
Kamila Kłos	Pracownik Urzędu Gminy Wągrowiec
Danuta Chosińska	Dyrektor szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu
Jacek Brzostowski	Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łeknie
Beata Korpowska	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu

Radosław Kubisz	Sekretarz Powiatu Wągrowieckiego
Leszek Łochowicz	Prezes Powiatowego Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego
Stefan Strychalski	Prezes K.T.G. „Szarlotka” PTTK w Wągrowcu
Zbigniew Tomczak	Prezes Stowarzyszenia Miłośników Łekna
Wiesława Gruchała	Pracownik Muzeum Regionalnego w Wągrowcu
Jan Burdelski	Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu
Mateusz Tomczak	Pracownik GZGKIM w Wągrowcu
Gabriel Makowiecki	Pracownik GZGKIM w Wągrowcu
Grzegorz Baran	Lekarz rodzinny w Ośrodku Zdrowia w Łeknie
Alina Bogalska	Pielęgniarka środowiskowo – rodzinna w Ośrodku Zdrowia w Łeknie
Mateusz Zawadzki	Prezes OSP w Łeknie
Sławomir Maciaszek	Pracownik PUP w Wągrowcu
Urszula Sura - Pawlak	Przewodnicząca Klubu Seniora „Cysterski” w Łeknie
Anna Pałka	Sekretarz Gminy Wągrowiec

Koordynatorem prac nad opracowaniem dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec byli: pan Przemysław Majchrzak – Wójta Gminy Wągrowiec oraz pani Anna Pałka – Sekretarz Gminy.

Eksperti Fundacji „Partnerzy dla Samorządu”:
Radosław Szarleja, Grzegorz Kamiński

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	5
1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII	6
1.1. PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄGROWIEC.....	6
1.2. STRUKTURA STRATEGII.....	8
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	11
2.1. WYNIKI SONDAŻOWYCH BADAŃ ANKIETOWYCH	11
2.2. ANALIZA SWOT.....	25
4. WIZJA GMINY	34
5. CELE STRATEGICZNE	35
6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE	38
6.1. ZAŁOŻENIA I KRYTERIA WYBORU PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH	38
6.2. ZESTAWIENIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	38
6.3. ZAKRES CZASOWY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ	40
6.4. PREZENTACJA I UZASADNIENIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	40
7. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBŁU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM	85
7.1. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2020-2030 Z KRAJOWĄ STRATEGIĄ ROZWOJU REGIONALNEGO 2030.....	85
7.2. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2016-2030 ZE STRATEGIĄ WIELKOPOLSKA 2030	87
8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY	90
8.1. WDRAŻANIE ZAPISÓW STRATEGII.....	90
8.2. MONITORING REALIZACJI STRATEGII	90
8.3. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII (EWALUACJA)	92
8.4. EWENTUALNE KOREKTY PLANU I JEGO AKTUALIZACJA.....	93
8.5. INFORMOWANIE SPOŁECZEŃSTWA	93
9. SPIS TABEL	95
10. SPIS WYKRESÓW	95
10. SPIS RYSUNKÓW	95
ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY	96

1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII

1.1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec

Po kilkunastu miesiącach intensywnych prac dobiegł końca proces opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020-2030, który rozpoczął się w kwietniu 2019 roku podjęciem decyzji o przystąpieniu do sporządzenia tego najważniejszego dokumentu, dotyczącego rozwoju samorządu.

Powodów takiej decyzji było kilka, a kluczowym był brak aktualnej strategii, bowiem poprzednia obowiązywała do końca 2015 roku. Mimo tego, że polskie ustawodawstwo nie narzuca samorządom gminnym obowiązku posiadania strategii, to olbrzymia większość gmin przygotowuje i zatwierdza takie dokumenty, a następnie wdraża ich zapisy. Główne powody takiego postępowania wynikają z trzech podstawowych funkcji strategii. Są nimi:

- Funkcja pierwsza – uchwalona strategia to **bezpośrednia podstawa do działań** organów samorządu w tych dziedzinach i w tych zakresach, które wynikają z kompetencji samorządu.
- Funkcja druga – strategia umożliwia **pośrednie oddziaływanie** (informacyjne, inspiracyjne, mobilizujące, organizacyjne, edukacyjne, a także pomocowe) względem podmiotów autonomicznych tak, aby podmioty te poprzez swą działalność, realizowaną w imię własnych dążeń, służyły celom rozwoju gminy.
- Funkcja trzecia, mająca szczególne znaczenie w obecnej dobie, strategia to **narzędzie w staraniach o uzyskanie zewnętrznych środków pomocowych**, zwłaszcza ze źródeł Unii Europejskiej.

Ten ostatni aspekt jest szczególnie istotny w związku z perspektywą uruchomienia kolejnej tury funduszy unijnych na lata 2021-2027.

Proces sporządzania Strategii był więc wspólną pracą liczego grona przedstawicieli samorządu (pracowników Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, radnych oraz lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli różnych grup społecznych). Charakterystyczną cechą tego procesu była szeroka partycypacja przedstawicieli różnych instytucji z terenu Gminy w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

Prace zostały podzielone na kilka etapów, których przebieg opisano poniżej. Proces ten był zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest przeważnie w postaci cyklu:

analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena,
która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty i aktualizacji planów.

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie strategii zostało poprzedzone dokonaniem analizy obecnej sytuacji Gminy.

Bardzo cennym źródłem informacji wykorzystanym w pracach nad Strategią był **sondaż ankietowy**, przeprowadzony wśród mieszkańców Gminy. Formularz ankietowy były

zamieszczony na stronie internetowej gminy oraz został rozprowadzony w sołectwach oraz w szkołach. Łącznie wypełniono aż 688 ankiet. Ze względu na dobór próby badanie nie może być traktowane jako w pełni reprezentatywny głos lokalnej społeczności. Jego celem była jednak możliwość wypowiedzenia się na temat warunków życia w Gminie i kierunków jej rozwoju przez grupę aktywnych mieszkańców. Sondaż był więc ważną, ale nie jedyną, formą partycypacji społecznej w procesie budowania Strategii.

W Rozdziale 2 zostały przedstawione wyniki badań, natomiast wzór ankiety został zamieszczony w Załączniku 1 (na końcu niniejszego opracowania).

Inną, bardzo ważną formą udziału lokalnej społeczności w planowaniu rozwoju Gminy, były **wywiady z przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji z terenu Gminy**. Łącznie przeprowadzono indywidualne spotkania z kilkudziesięcioma osobami - pracownikami Urzędu Gminy, szefami jednostek gminnych i pozagminnych, radnymi, sołtysami, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych i młodzieżą szkolną. Ich celem było poznanie opinii tych osób na temat warunków życia na terenie Gminy (stanowiły one podstawę do sporządzenia analizy SWOT) oraz propozycji ich poprawy.

Spotkanie, podsumowujące część diagnostyczną prac i wprowadzające do części planistycznej odbyło się 25 września 2019 roku z udziałem grona przedstawicieli społeczności gminnej – kierownictwa i pracowników Urzędu Gminy, radnych oraz szefów jednostek i instytucji, działających na terenie Gminy.

W pierwszej części było ono poświęcone prezentacji podstawowych danych o Gminie oraz podsumowaniu diagnozy stanu Gminy (w formie analizy SWOT), zaprezentowanej w podziale na poszczególne aspekty życia Gminy. Analiza dotychczas zgromadzonych danych (informacje statystyczne, raporty, sprawozdania, ankiety, wywiady) pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) Gminy, jak i braków oraz problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie plenarnej dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować, planując dalszy rozwój Gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy.

Jednym z punktów spotkania była dyskusja na temat wizji rozwoju Gminy, czyli jej pożądanego, docelowego stanu oraz kierunków rozwoju i głównych działań w celu uzyskania tego stanu w przyszłości.

Następnie zaprezentowano propozycję kilkudziesięciu konkretnych działań (uporządkowanych tematycznie), których wdrożenie w okresie obowiązywania Strategii powinno w dużym stopniu przyczynić się do zaspokojenia zgłoszonych potrzeb mieszkańców i doprowadzić do zamierzonego stadium rozwoju Gminy. Zestawienie działań zostało przygotowane na podstawie wyników wywiadów, ankiet, konsultacji, analiz i obserwacji. W trakcie plenarnej dyskusji jej uczestnicy odnieśli się do propozycji i zgłosili swoje uwagi i propozycje uzupełnień.

Po spotkaniu konsultanci przesłali uporządkowane wersje propozycji analizy SWOT, wizji, celów i projektów strategicznych do Urzędu Gminy w celu ich zaopiniowania.

Kolejnym etapem prac było rozpisywanie na szczegóły projektów strategicznych. W tym celu utworzono kilka grup tematycznych, w których zasiedli dotychczasowi uczestnicy

planowania strategicznego. Spotykali się oni we własnym gronie oraz dwukrotnie z konsultantami Fundacji.

Proces sporządzania strategii został na kilka miesięcy przerwany z powodu epidemii koronawirusa. Został on wznowiony w czerwcu 2020 roku, kiedy podczas spotkania uzgodniono ostateczną treść projektów strategicznych. Jednocześnie do dokumentu strategii wprowadzono szereg zadań, związanych z nową sytuacją kryzysową oraz zapobieganiem kolejnym zagrożeniom.

W kolejnym etapie prac uzasadniono wybór i opisano wszystkie cele, programy i projekty strategiczne. Zaproponowano także sposób monitorowania wykonania Strategii za pomocą zestawu wskaźników po to, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii.

1.2. Struktura strategii

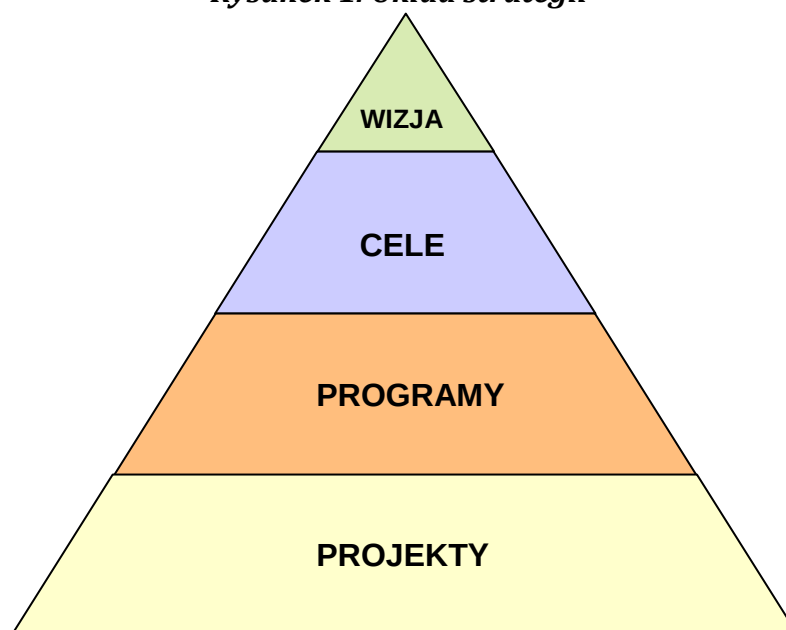
Opracowana Strategia jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze.

Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja Gminy**, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach; strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi wizja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. Cele strategiczne
2. Programy strategiczne
3. Projekty realizacyjne
4. Zadania do wykonania.

Rysunek 1. Układ strategii¹

Każdy cel, program i projekt zostały w dokumencie Strategii dokładnie uzasadnione i scharakteryzowane.

Następnym, po wizji poziomem, planowania są **cele strategiczne**. Wynikają one bezpośrednio z wizji – konkretnie definiują kierunki rozwoju Gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału Strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia oczekiwanego stanu rozwoju Gminy, określonego w ich wizji. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działania samorządu. **Projekty realizacyjne** to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii. Projekty te zostały w niniejszym dokumencie szczegółowo rozpisane. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru oraz inne, ważne dla jego realizacji, informacje. Dodatkowo dla projektów opracowano zestaw niezbędnych danych, obejmujących przede wszystkim **zadania**, czyli czynności do wykonania w ramach każdego projektu. Zostały tutaj również określone inne informacje – opis beneficjentów i celu, dla jakiego projekt jest realizowany, informacje o jednostce odpowiedzialnej za jego wykonanie oraz jednostkach współpracujących, a także daty realizacji poszczególnych zadań.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami Strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składają się z czterech zasadniczych faz działania:

- 1) diagnozy
- 2) planowania
- 3) wdrożenia
- 4) oceny.

¹ Źródło wszystkich rysunków (z wyjątkiem Rys. 2), tabel i wykresów w dokumencie Strategii to opracowania własne.

Kluczowym elementem w przygotowaniu Strategii rozwoju jest planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość problemów, związanych z realizacją Strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych, ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które jako finalne „produkty” przeprowadzonych analiz i konsultacji, wynikają bezpośrednio z opisanych w pierwszej części Strategii (diagnozie Gminy) uwarunkowań rozwojowych oraz przyjętych strategicznych kierunków rozwoju Gminy.

Należy podkreślić, że Strategia jest tzw. planem maksymalnym, to znaczy obejmuje ona wszystkie przedsięwzięcia, jakie mieszkańcy chcieliby, aby były zrealizowane do 2030 roku – aby tak się stało, muszą być w pełni spełnione wszystkie warunki, związane z pozyskaniem środków własnych, środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem zdolności technicznych i organizacyjnych.

W rzeczywistości cele, zapisane w Strategii, nigdy nie są osiągnięte dokładnie w takim zakresie, w jakim są za pierwszym razem zaplanowane, bowiem w ciągu wielu lat realizacji przedsięwzięć strategicznych zmienia się zarówno samorząd, jak i jego otoczenie – pojawiają się nowe koncepcje, wyzwania, oczekiwania i możliwości, których konsekwencją jest zmiana lub nawet zaniechanie części pierwotnych planów, a w ich miejsce wprowadzane są inne.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

2.1. Wyniki sondażowych badań ankietowych

2.1.1. Organizacja badań

Elementem prac Gminy Wągrowiec nad Strategią Rozwoju Gminy na lata 2020-2030 były przeprowadzone wśród mieszkańców konsultacje społeczne. Opinie zbierano za pośrednictwem kwestionariusza ankietowego, rozdysponowywanego w formie papierowej, jak i dostępnego w wersji on-line pod linkiem <http://strategia-wagrowiec.badanie.net/>. Badanie było prowadzone w okresie od kwietnia do czerwca 2019 roku. Łącznie wzięło w nim udział aż 688 osób.

Kwestionariusz składał się z 8 pytań tematycznych oraz metryczki, w której respondenci wskazywali na wiek, płeć, wykształcenie, status zawodowy, miejsce i okres zamieszkania. Aspekty merytoryczne badane były za pomocą rozbudowanego pytania macierzowego oraz pytań otwartych.

Przyjęto, że cel badania zostanie osiągnięty, jeśli spełnione zostaną następujące warunki:

- Badani oceniają warunki życia w Gminie.
- Ankietowani wskażą na najważniejsze pozytywne i negatywne/problematyczne elementy życia w Gminie Wągrowiec.
- Zostaną określone najważniejsze do przeprowadzenia działania inwestycyjne i nieinwestycyjne w miejscowości zamieszkania badanych.
- Wskazane zostaną najważniejsze kwestie do realizacji na terenie Gminy.
- Zostanie określone występowanie problemu czystego powietrza oraz jego skala.
- Badani wskażą, czy na terenie ich miejscowości występuje problem z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki oraz scharakteryzują problem.
- Respondenci wypełnią metryczkę.

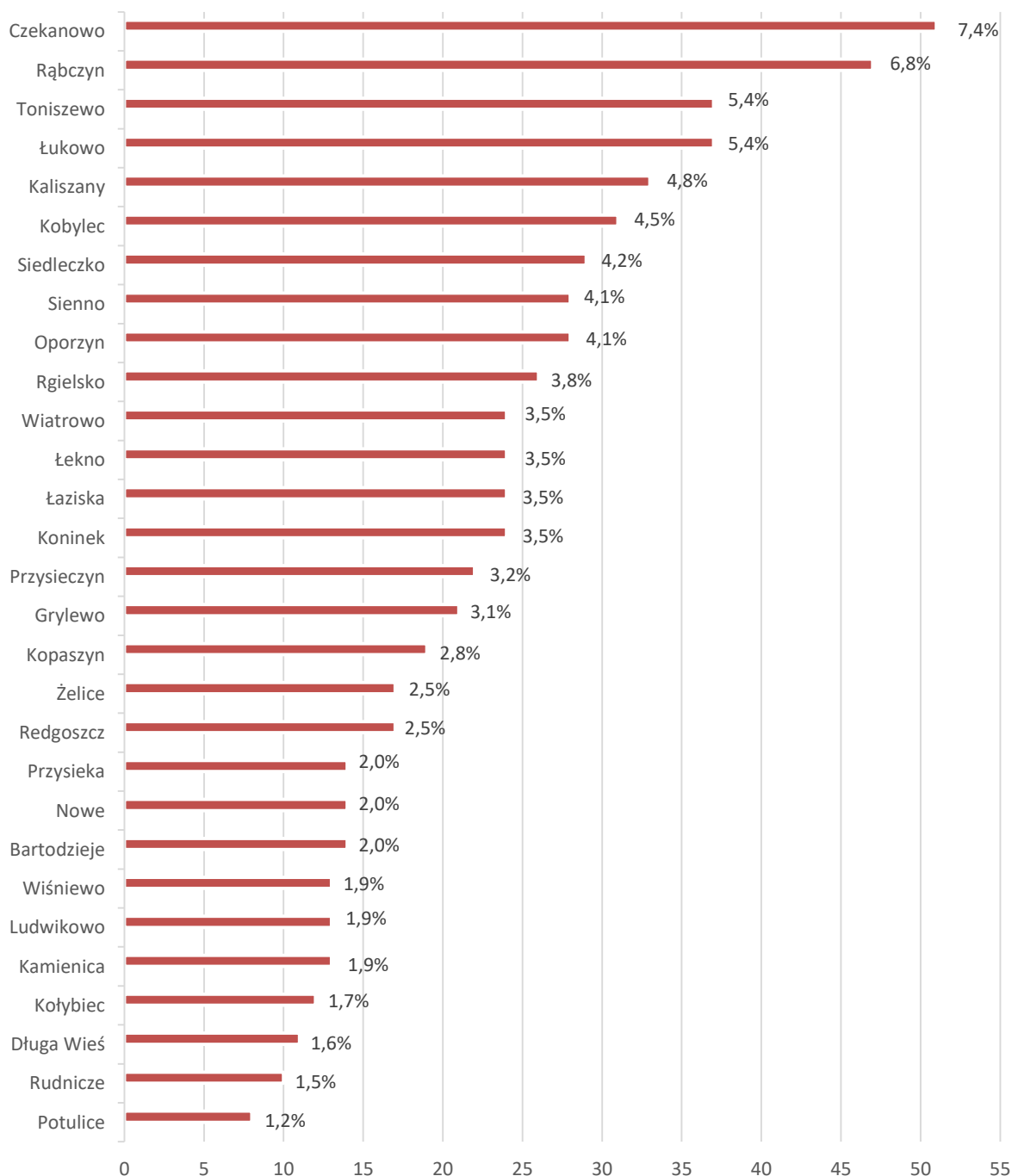
a) Obszar badania

Kwestionariusze badania były dostępne dla wszystkich mieszkańców Gminy. W konsultacjach wzięli udział przedstawiciele 36 sołectw, a najliczniej reprezentowane miejscowości przedstawiono na Wykresie 1. Udział sołectw niewskazanych na wykresie wynosił poniżej 1% badanych mieszkańców.

Najliczniej w badaniu reprezentowane były miejscowości Czekanowo (7,4% respondentów), Rąbczyn (6,8%), Łukowo (5,4%), Toniszewo (5,4%), Kaliszany (4,8%), Kobylec (4,5%), Siedleczo (4,2%) oraz Sienno i Oporzyn (po 4,1%).

Ponad 96% mieszkańców, biorących udział w badaniu, jest zameldowanych na terenie Gminy. Większość z nich, bo aż 64,5% zamieszkuje tu od ponad 20 lat. 15,7% badanych przebywa w Gminie od 11-20 lat, 7,3% od 6-10 lat, a 7% krócej niż 5 lat.

Wykres 1. Miejscowości pochodzenia respondentów ankiety

b) Charakterystyka grupy badawczej

W badaniu liczniej reprezentowane były kobiety, stanowiące 56% ankietowanych mieszkańców. Najliczniej reprezentowani byli mieszkańcy w średnim wieku. Osoby mające 30-39 lat stanowiły 28% respondentów, a 40-49 lat - 23%. Udział mieszkańców w wieku 18-29 lat wyniósł 14%, w wieku 50-59 lat 13%, a w wieku 60 lat i więcej - 19%.

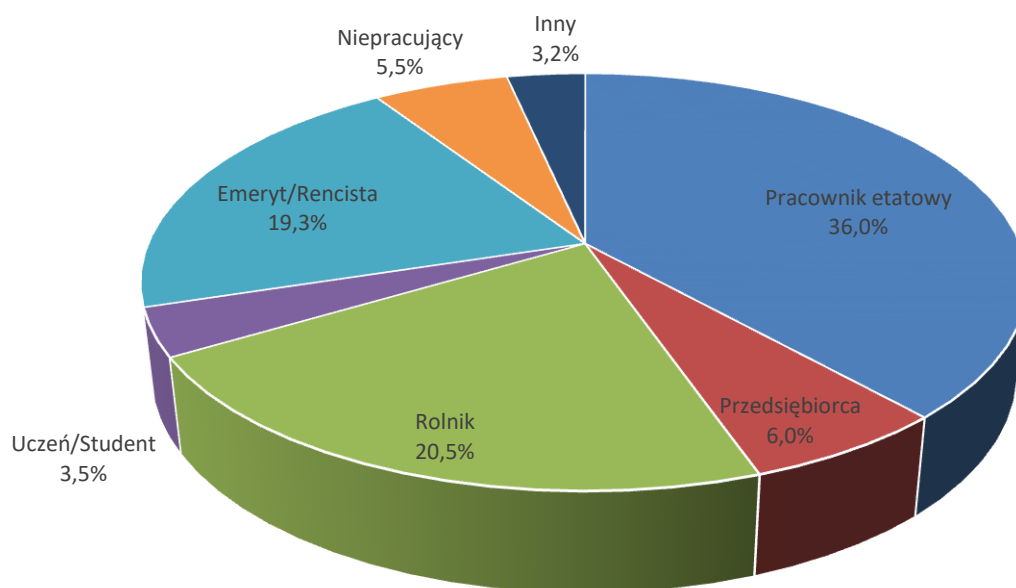
Analiza poziomu wykształcenia badanych, przedstawiona graficznie na wykresie poniżej, wskazuje iż najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby z wykształceniem średnim i zawodowym, a następnie wyższym.

Wykres 2. Poziom wykształcenia badanej grupy mieszkańców

Wśród badanych mieszkańców gminy Wągrowiec najwięcej było osób pracujących na etacie, które stanowiły 36% respondentów. Kolejne grupy to rolnicy, których udział w badaniu wyniósł 21% oraz emeryci i renciści, stanowiący 19% ankietowanych. Udział poszczególnych grup w badaniu przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Status zawodowy respondentów

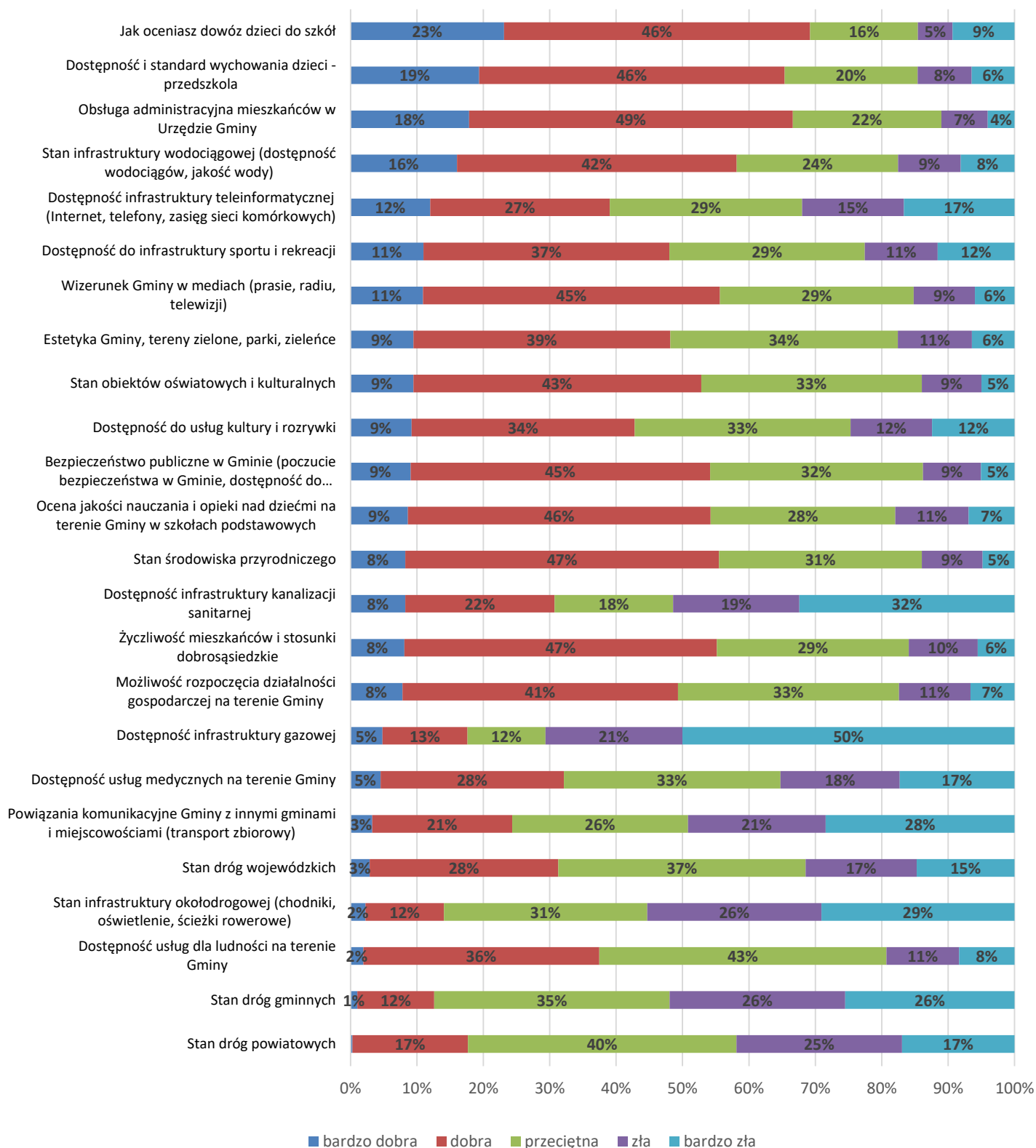
Scharakteryzowane powyżej dane demograficzne uczestników badania pokazują, że jest to dość zróżnicowana grupa mieszkańców Gminy. Dzięki temu odpowiedzi na kolejno prezentowane pytania ankiety mają większe znaczenie poznawcze i są bardziej reprezentatywne dla całej społeczności.

2.1.2. Ocena warunków życia w gminie Wągrowiec

Badani, określając warunki życia w Gminie, odpowiadali na 3 pytania. W pierwszym z nich proszono o ocenę w 5-stopniowej skali, od „bardzo dobre” do „bardzo złe”, wybrane

elementy, składające się na ich sytuację bytową. Do oceny wyłoniono 24 aspektów, takich jak: infrastruktura, edukacja, zdrowie, oferta spędzania wolnego czasu (kultura, rozrywka, sport, rekreacja), sektor usług, estetyka i wizerunek Gminy, czy powiązania komunikacyjne. Odpowiedzi przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 4. Ocena warunków życia w Gminie

Mieszkańcy Gminy Wągrowiec najlepiej oceniają *Dowóz dzieci do szkół* (23% ocen „bardzo dobra” oraz 46% „dobra”) oraz *Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola* (19% ocen „bardzo dobra” oraz 46% „dobra”). Respondenci pozytywnie cenią również *Obsługę administracyjną mieszkańców w Urzędzie Gminy* (18% ocen „bardzo dobra” oraz 49% „dobra”).

Badani ocenili „dobrze” kwestie związane ze *Stanem środowiska przyrodniczego* (47%) oraz *Życzliwością mieszkańców i stosunkami dobrosąsiedzkimi* (47%).

Uwzględniając mniej pozytywne elementy życia w Gminie, mieszkańcy najgorzej ocenili *Dostępność infrastruktury gazowej* (50% ocen „bardzo zła” oraz 21% „zła”). Inne problemowe kwestie, jednak już z o wiele mniejszą liczbą wskazań to: *Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej* (32% ocen „bardzo zła” oraz 19% „zła”), *Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)* (29% ocen „bardzo zła” oraz 26% „zła”) oraz *Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami i miejscowościami (transport zbiorowy)* (29% ocen „bardzo zła” oraz 21% „zła”).

Tabela zamieszczona poniżej obrazuje najczęściej wskazywane kwestie problemowe przez mieszkańców poszczególnych miejscowości. W analizowanej tu, mniejszej skali, znajduje potwierdzenie pozytywne wskazanie na działania związane z dowozem dzieci do szkoły oraz standard opieki przedszkolnej. Odzwierciedlenie znajduje tutaj także problem niedostatecznego zaopatrzenia Gminy w infrastrukturę gazową.

Tabela 1. Ocena badanych dotycząca warunków życia w Gminie wg miejscowości

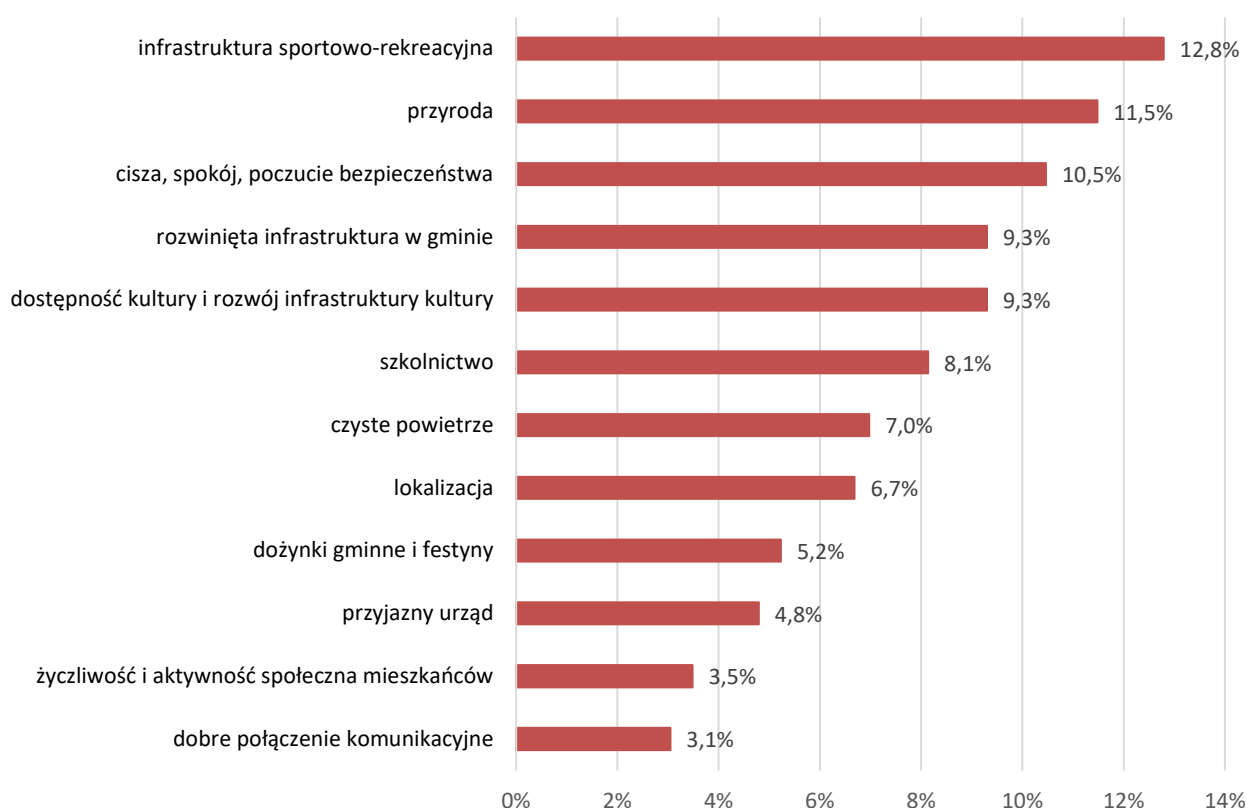
	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Potulice	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej	Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami i miejscowościami (transport zbiorowy)
Rudnicze	Stan infrastruktury wodociągowej (dostępność wodociągów, jakość wody)	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej
Długa Wieś	Dostępność infrastruktury gazowej	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej
Kołybiec	Dowóz dzieci do szkół	Dostępność infrastruktury gazowej
Kamienica	Dowóz dzieci do szkół	Dostępność infrastruktury gazowej
Ludwikowo	Dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji	Dostępność infrastruktury gazowej
Wiśniewo	Dostępność infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)	Dostępność infrastruktury gazowej
Bartodzieje	Dowóz dzieci do szkół	Dostępność infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)
Nowe	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej	Dostępność infrastruktury gazowej

Przysieka	Jakości nauczania i opieki nad dziećmi na terenie Gminy w szkołach podstawowych	Dostępność infrastruktury gazowej
Redgoszcz	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej	Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami i miejscowościami (transport zbiorowy)
Żelice	Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy	Stan dróg
Kopaszyn	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność infrastruktury gazowej
Grylewo	Dowóz dzieci do szkół	Dostępność usług medycznych na terenie Gminy
Przysieczyn	Stan środowiska przyrodniczego	Dostępność infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)
Koninek	Stan środowiska przyrodniczego	Dostępność infrastruktury gazowej
Łaziska	Stan infrastruktury wodociągowej (dostępność wodociągów, jakość wody)	Stan dróg wojewódzkich
Łekno	Dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji/ Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność infrastruktury gazowej
Wiatrowo	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność infrastruktury gazowej
Rgielsko	Stan obiektów oświatowych i kulturalnych	Dostępność infrastruktury gazowej
Oporzyn	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność usług medycznych na terenie Gminy
Sienno	Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej
Siedleczko	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami i miejscowościami (transport zbiorowy)
Kobylec	Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej	Dostępność infrastruktury gazowej
Kaliszany	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność infrastruktury gazowej
Łukowo	Dowóz dzieci do szkół	Dostępność infrastruktury gazowej
Toniszewo	Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	Dostępność infrastruktury gazowej
Rąbczyn	Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy	Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)
Czekanowo	Życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie	Dostępność infrastruktury gazowej

W kolejnych dwóch pytaniach badani byli proszeni o wskazanie najważniejszych, ich zdaniem, pozytywnych elementów oraz problemów, związanych z życiem w Gminie Wągrowiec. Były to pytania otwarte – respondenci mieli swobodę we wpisywaniu własnych uwag.

Najczęściej podawane odpowiedzi, związane z pozytywnymi aspektami, przedstawiono na poniższym wykresie (kolejne dwa wykresy przedstawiają odpowiedzi wskazane przez co najmniej 20 osób). Mieszkańcy najbardziej cenią sobie ofertę oraz dostępność infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (13%) oraz bliskość przyrody (12%), a także ciszę, spokój oraz poczucie bezpieczeństwa (11%). Badani zwracali w tym pytaniu przede wszystkim uwagę na kwestie związane ze spędzaniem wolnego czasu. Dopiero na dalszych miejscach pojawiła się szeroko rozumiana infrastruktura, szkolnictwo czy pozytywne relacje z urzędem.

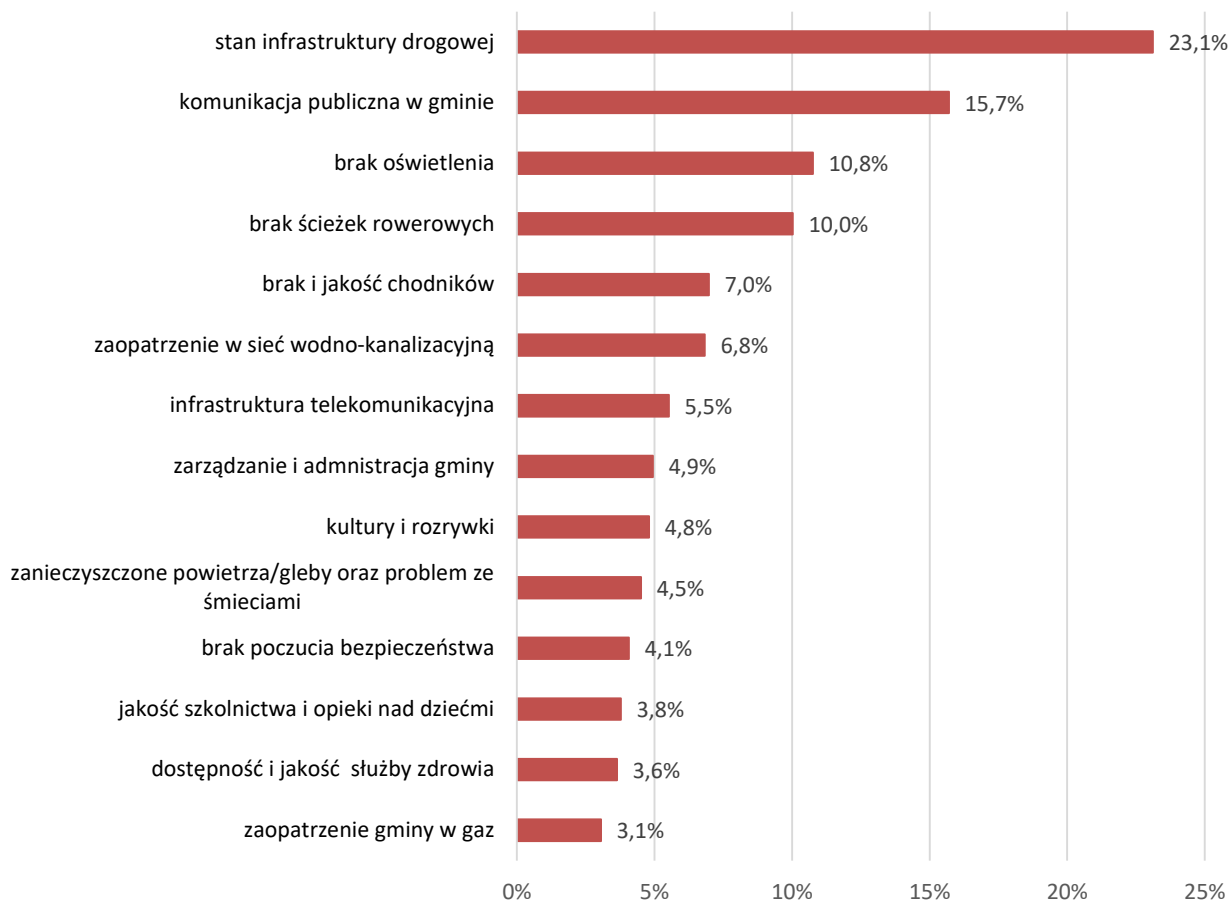
Wykres 5. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów)

Kolejne pytanie to już całkiem odmienna perspektywa. Proszono w nim badanych o wskazanie najważniejszych problemów, negatywnych aspektów życia w gminie Wągrowiec. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi, przedstawionych na poniższym wykresie, pojawiało się wskazanie na stan infrastruktury drogowej (23%), gdzie podkreślano konieczność przeprowadzenia remontów, uzupełnienia nawierzchni lub utwardzenia dróg dojazdowych. W drugiej kolejności pojawił się problem komunikacji publicznej (16%). Tu respondenci wskazywali na niewystarczającą liczbę i częstotliwość połączeń, zwłaszcza w okresie wakacyjnym i weekendów. Problem stanowi także infrastruktura okołodrogowa, jak brak oświetlenia (11%), ścieżek rowerowych (10%) oraz niewystarczająca ilość i wątpliwa jakość chodników (7%).

Wśród rzadziej wskazywanych problemów znalazła się kwestia zatrudnienia i poziomu płac (2%), problem niewystarczającej integracji mieszkańców i konfliktów sąsiedzkich (2%) oraz dostępność usług (1%).

Wykres 6. Wskazane przez badanych najważniejsze negatywne aspekty życia w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów)

2.1.3. Najważniejsze działania inwestycyjne i nieinwestycyjne

Następne pytania badania dotyczyły działań oczekiwanych przez mieszkańców do realizacji w miejscowości zamieszkania respondenta. Podzielono je na przedsięwzięcia inwestycyjne i nieinwestycyjne.

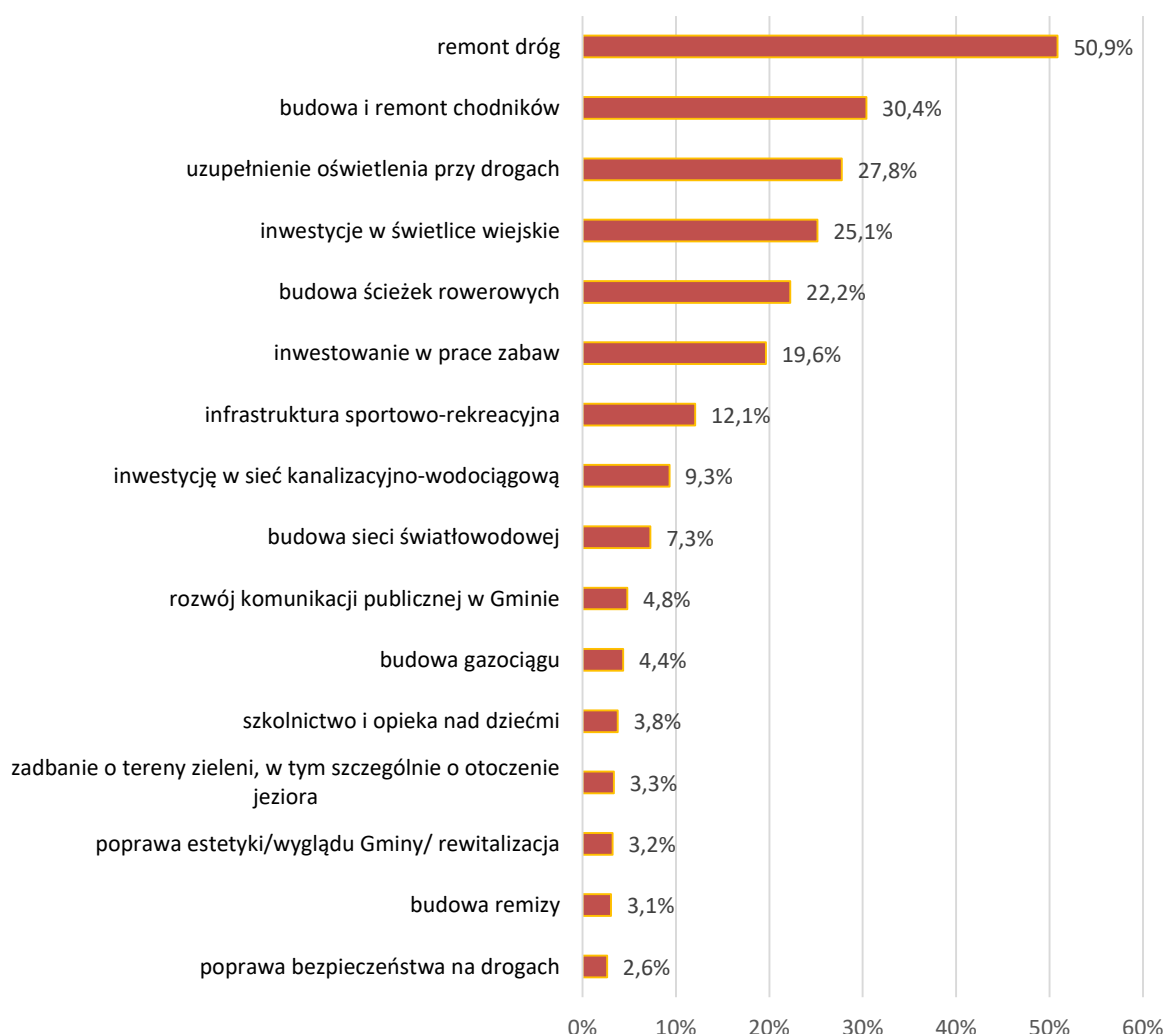
Najistotniejsze działania w miejscowościach gminy Wągrowiec, wskazane przez badanych, to głównie przedsięwzięcia inwestycyjne przedstawione na kolejnym wykresie. Najczęściej pojawiające się potrzeby to poprawa infrastruktury drogowej i okołodrogowej, na co wskazała ponad połowa badanych. Działanie to stanowi odpowiedź na najczęściej wymieniane przez badanych aspekty problemowe w Gminie.

Badani, poza koniecznością przeprowadzenia remontów dróg (51%), podkreślali potrzebę budowy i remontów chodników (30%) oraz montowania oświetlenia przy ciągach komunikacyjnych (27,8%). Respondenci oczekiwali również większych inwestycji w świetlice wiejskie (25%), place zabaw (20%) oraz inną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (12%).

Mieszkańcy zwracali często uwagę na problem z zasięgiem i łącznością sieci telekomunikacyjnej, co w znacznym stopniu obniża standard ich życia. Pojawiły się także uwagi dotyczące potrzeby poprawy bezpieczeństwa, w szczególności bezpieczeństwa na

drogach i poruszania się pieszych polegające na montowaniu spowalniaczy oraz barierek, a także lepszym oznaczeniu pasów i przejść.

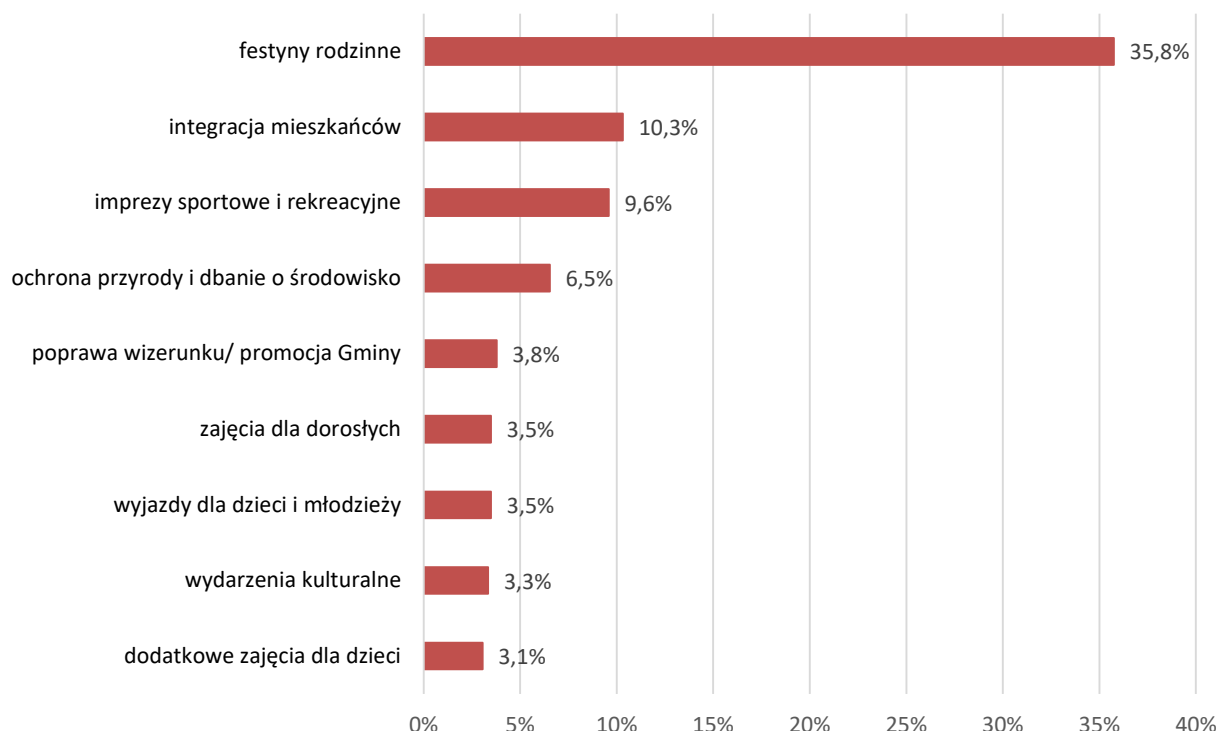
Wykres 7. Najważniejsze działania inwestycyjne wskazane przez badanych (% odpowiedzi respondentów)

Mieszkańców zapytano także, na jakie działania pozainwestycyjne chcieliby w pierwszej kolejności przeznaczać środki z budżetu Gminy. Najczęstsze odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Badani wskazywali przede wszystkim na organizację różnego rodzaju festynów i imprez rodzinnych (36%). Podawano tu przede wszystkim wydarzenia typu: dożynki, dzień dziecka, rozpoczęcie lata, koncerty i imprezy taneczne. W drugiej kolejności mieszkańcy dostrzegali potrzebę większej integracji sąsiedzkiej (10%).

**Wykres 8. Najważniejsze działania nieinwestycyjne w miejscowościach respondentów
(% odpowiedzi respondentów)**

Kolejne, najczęściej pojawiające się odpowiedzi, stanowią wzajemne uzupełnienie. Badani wskazali na potrzebę poprawy stanu środowiska naturalnego (7%) oraz poprawy estetyki i wizerunku Gminy (4%). Respondenci dostrzegali tu problem ze śmieciami oraz zachowaniem porządku w Gminie.

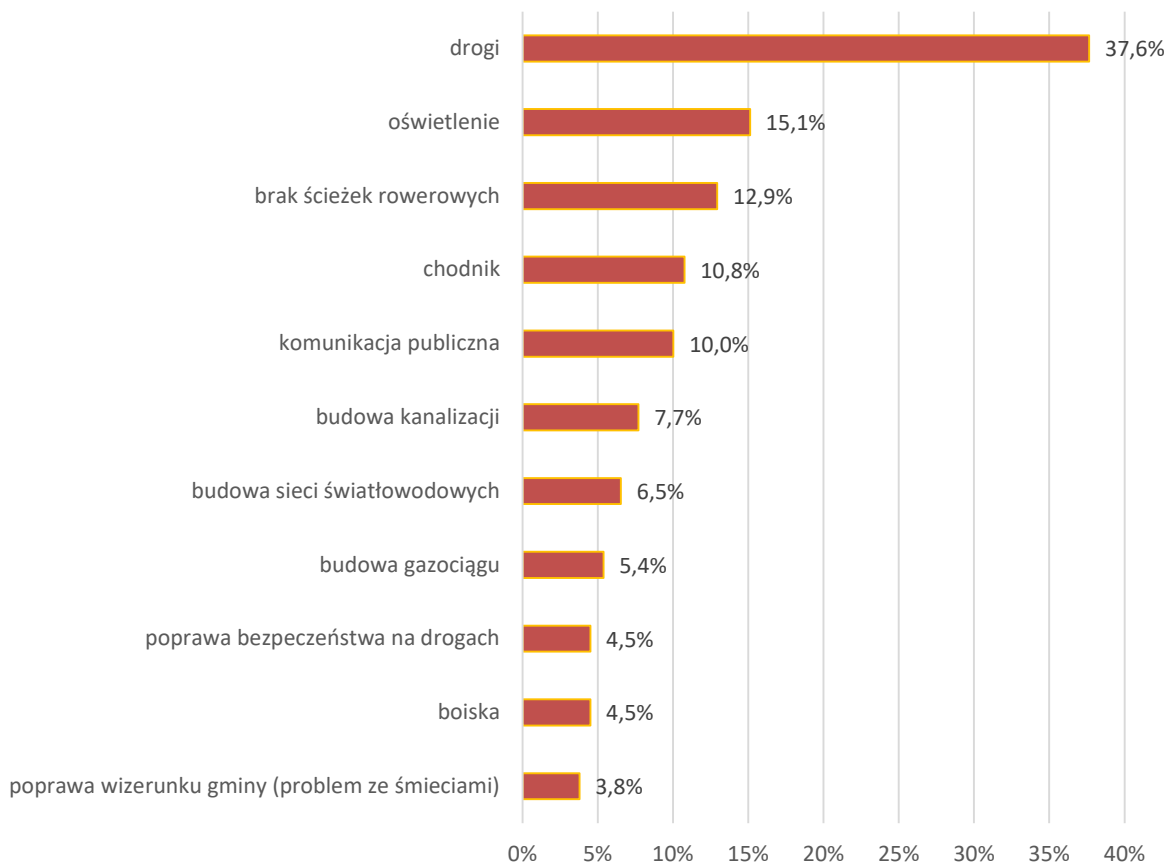
W odpowiedziach badanych, nie przedstawionych na wykresie (wskazanie mniej niż 20 osób), pojawiły się wskazania odnoszące się do potrzeby wprowadzenia ulg i form wsparcia dla najuboższych mieszkańców oraz rodzin wielodzietnych. Respondenci oczekiwali także większego wsparcia dla zdolnych uczniów, np. w postaci stypendiów oraz zadbanie o warunki dla osób niepełnosprawnych.

2.1.4. Najistotniejsze kwestie do załatwienia w gminie Wągrowiec

W podsumowaniu poproszono respondentów o wskazanie trzech, ich zdaniem, najważniejszych spraw do załatwienia na terenie Gminy. Tak jak poprzednio, najczęściej pojawiające się odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Badani skoncentrowali się tu przede wszystkim na działaniach inwestycyjnych, i są to kwestie pojawiające się już wśród wcześniejszych odpowiedzi.

Wykres 9. Najważniejsze kwestie do realizacji na terenie Gminy Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów)

Dla mieszkańców, biorących udział w badaniu, najważniejszą kwestią jest poprawa stanu dróg (38%). Tak jak poprzednio, wspomniano tu problem jakości nawierzchni. Respondenci oczekują naprawy dróg oraz poprawy ich standardu. Z aspektem tym powiązana jest odpowiedź odnosząca się do poprawy bezpieczeństwa na drogach (5%), czyli poprawy warunków poruszania się nimi, budowy barierek i progów zwalniających.

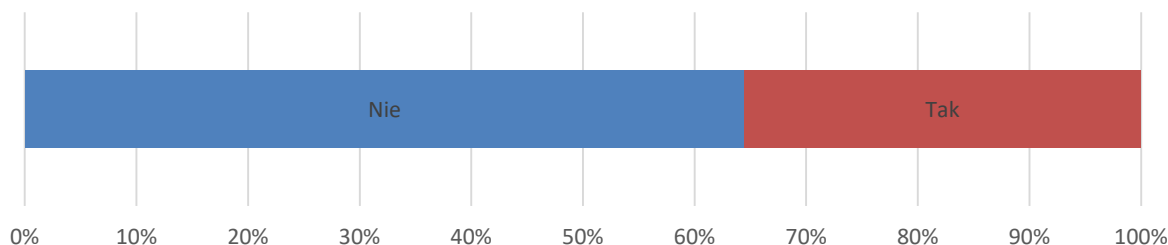
W drugiej kolejności badani zwracali uwagę na potrzebę uzupełnienia oświetlenia (15%), co również powiązane jest z poprawą bezpieczeństwa. Mieszkańcy chcieliby rozbudowy sieci ścieżek rowerowych (13%) oraz chodników (11%).

Odpowiedzi nie przedstawione na wykresie (poniżej 20 wskazań) dotyczyły takich kwestii, jak:

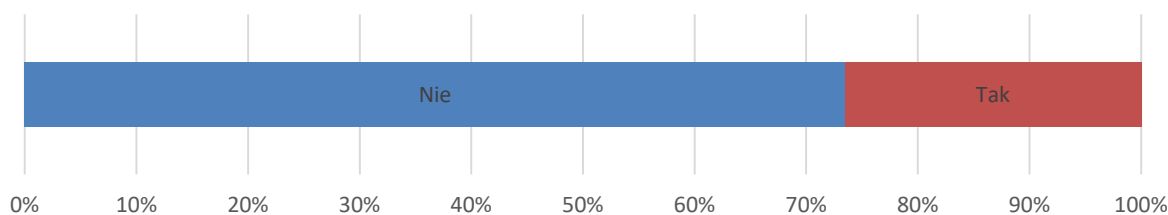
- infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa (2,8%), m.in.: place zabaw, miejsca piknikowe
- inwestycje w szkolnictwo i oświatę (2,6%)
- ochrona środowiska (2,5%)
- rozwój i wsparcie świetlic wiejskich (2,3%)
- poprawa bezpieczeństwa (2,3%). m.in.: problem luźno biegających psów, ruch samochodów ciężarowych.

Dwa ostatnie merytoryczne pytania kwestionariusza dotyczyły oceny zanieczyszczenia powietrza i gruntu w Gminie. Udział odpowiedzi na poszczególne pytania przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Ocena zanieczyszczenia powietrza w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z czystym powietrzem?)

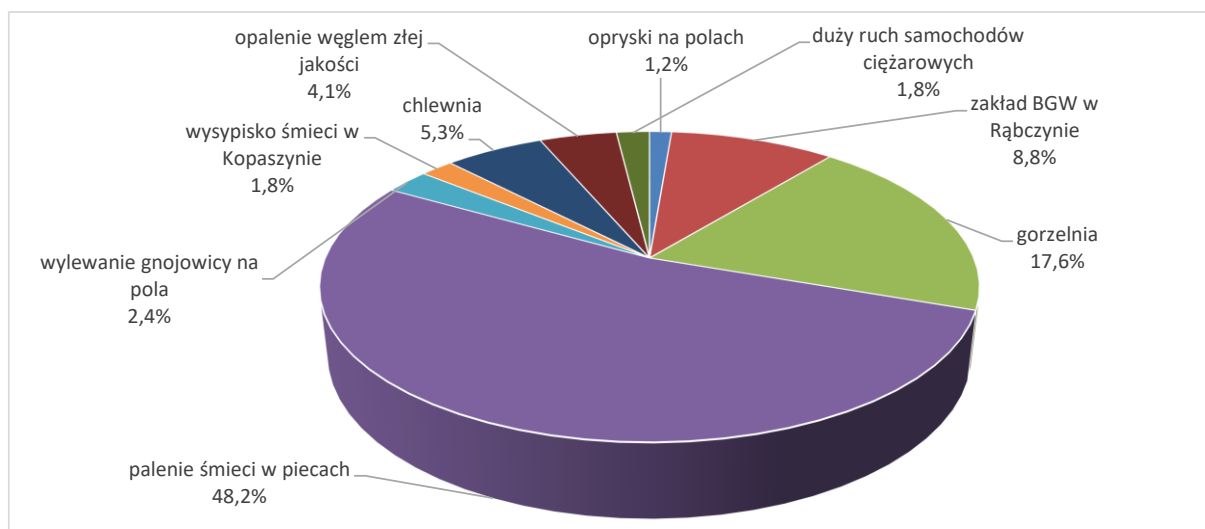

Wykres 11. Ocena zanieczyszczenia gruntów w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki?)

Jak można zauważyć badani raczej dobrze oceniają jakość powietrza w Gminie. Na pytanie, czy respondenci dostrzegają problem z czystym powietrzem 64,5% badanych odpowiedziało, że NIE, a 35,5% że TAK. Na pytanie to odpowiedziało 484 ankietowanych. Przyczyny niezadowolenia badanych z jakości powietrza przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 12. Wskazane przez badanych problemy z czystością powietrza (% odpowiedzi respondentów)

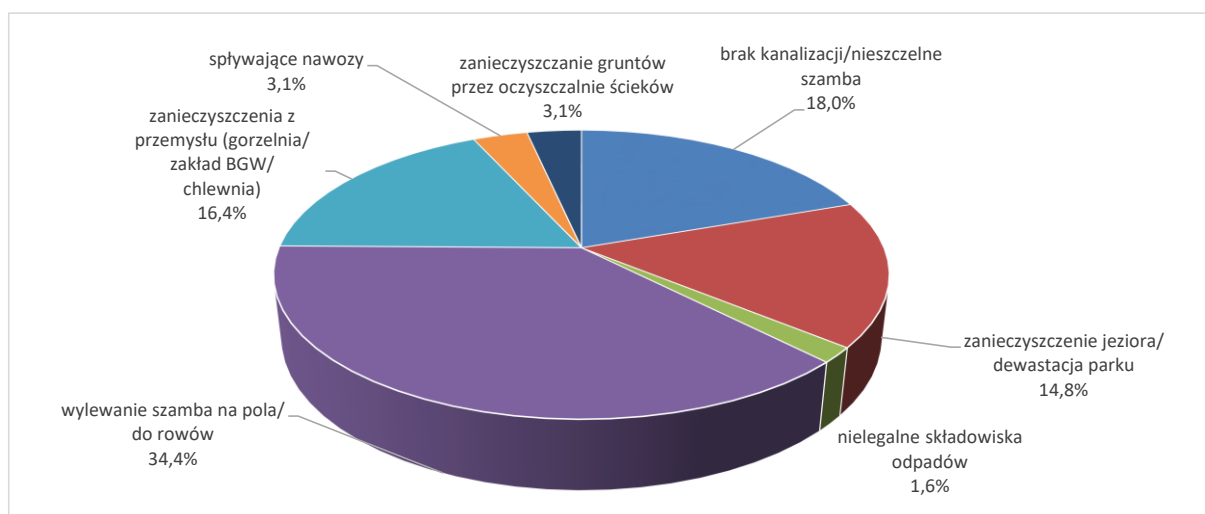

Najbardziej szkodliwe jest, zdaniem badanych, palenie śmieci w piecach przez część mieszkańców Gminy (48%). W następnej kolejności znalazł się problem związany z działalnością zakładu przemysłowego w Rąbczynie (27%) oraz chlewni (5%). Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się również wykorzystywanie do opalania w piecu węgla złej jakości oraz wylewanie gnojowicy na pola.

Badanie wskazało, iż większość mieszkańców nie dostrzega problemu z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki (odpowiedź NIE udzieliło 73,5% ankietowanych). Wskazania badanych, którzy dostrzegają ten problem przedstawiono na wykresie. Przede wszystkim problemem jest wylewanie szamba na pola lub do przydrożnych rowów (34%), z czym jest powiązana kolejna odpowiedź, dotycząca braku kanalizacji i nieszczelności szamb (18%).

Jak już było wspomniane wcześniej, część badanych wskazuje jako źródło zanieczyszczeń odpady pochodzące z przemysłu oraz chlewni.

Wykres 13. Wskazane przez badanych problemy z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki

Przeprowadzone badanie ankietowe wskazuje na najważniejsze dla mieszkańców kwestie. Są to zarówno pozytywne aspekty życia w Gminie, które należy pielęgnować i rozwijać, jak i występujące problemy.

Podsumowując można stwierdzić, że mieszkańcy cenią sobie otoczenie: ciszę i spokój oraz środowisko, a także relacje dobrosąsiedzkie. Do negatywnych, problemowych aspektów zaliczyć należy kwestie, związane z infrastrukturą drogową i okołodrogową (oświetlenie, ścieżki rowerowe, chodniki). Oczekiwane są też nakłady na rozwój komunikacji publicznej, inwestycje w rozbudowę sieci telekomunikacyjnej oraz zaopatrzenia w gaz. Część badanych podkreśla także problem odpowiedniego zadbania o środowisko, przede wszystkim wskazując na zanieczyszczenie powietrza, gruntów, jezior oraz problem z pozostawionymi śmieciami.

2.2. Analiza SWOT

Zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy Wągrowiec) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S – Strengths (atuty, silne strony)
- W – Weaknesses (problemy, słabości)
- O – Opportunities (szanse, możliwości)
- T – Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest swego rodzaju pomostem między diagnozą stanu Gminy a strategią jej rozwoju - zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji Gminy, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jej rozwoju, który powinien bazować na posiadanych własnych atutach oraz szansach, pojawiających się w otoczeniu.

Wstępna propozycja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń zestawienia została sporządzona na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów. Następnie została ona zweryfikowana podczas warsztatów strategicznych oraz spotkania z pracownikami Urzędu Gminy.

W celu zapewnienia jak największej przejrzystości zestawienie silnych i słabych stron sporządzono w podziale na 13 obszarów życia Gminy:

- 1) Położenie, ogólne warunki życia
- 2) Zagospodarowanie przestrzenne
- 3) Drogi i komunikacja
- 4) Infrastruktura techniczna, czystość, środowisko
- 5) Oświata (przedszkola, szkoły)
- 6) Kultura, rozrywka
- 7) Sport, rekreacja
- 8) Handel, gastronomia, usługi
- 9) Zdrowie, pomoc społeczna
- 10) Bezpieczeństwo
- 11) Gospodarka
- 12) Mieszkańcy, aktywność społeczna
- 13) Zarządzanie Gminą.

Lista ta przedstawia się następująco²:

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
----------------------	--------------------------------

² W kilku przypadkach czynniki o podobnym charakterze występują zarówno po stronie atutów, jak i słabych stron. Jest to dopuszczalne, ponieważ po pierwsze przy analizie wewnętrznej brano pod uwagę nie tylko ściśle zdefiniowane słabości, ale także problemy i potrzeby, a po drugie w ramach tego samego zagadnienia mogą występować zarówno atuty, jak i słabości lub elementy do zrealizowania. Wobec tego na przykład w dziale „Drogi i komunikacja” w atutach jest mowa o coraz lepszym stanie dróg, natomiast w słabościach/problemach/potrzebach – o potrzebie budowy dróg gminnych.

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
Położenie, ogólne warunki życia	
• Położenie w obszarze metropolitalnym Poznania, dobre połączenia drogowe i kolejowe ze stolicą regionu • Duża powierzchnia Gminy • W Gminie jest spokojnie, bezpiecznie, zielono, brak jest szkodliwego przemysłu. • Wzrost liczby mieszkańców, dodatnie saldo migracji (wzrost dochodów z podatków) • Duży rozwój, inwestycje, • Różnorodność poszczególnych wsi	• Duże potrzeby i koszty związane z rozwojem infrastruktury • Spora odległość od miasta z niektórych miejscowości w Gminie • Zróżnicowanie miejscowości pod względem wyposażenia w infrastrukturę komunalną i społeczną
Zagospodarowanie przestrzenne	
• Dostępność terenów pod inwestycje mieszkaniowe i przemysłowe	• Niedostateczne pokrycie terenu Gminy planami miejscowymi (tylko około 1% powierzchni) skutkuje wydawaniem dużej liczby decyzji o warunkach zabudowy (rocznie ok. 250), co w konsekwencji powoduje zbytnią dowolność w zabudowie (następuje „wymieszanie” funkcji), • Część mpzp jest niezaktualizowana, w związku z czym ich zapisy budzą czasami wątpliwości interpretacyjne, • Konflikty przestrzenne na tle „nowa zabudowa a stara” oraz uciążliwość działalności rolniczej dla części nowych mieszkańców
Drogi i komunikacja	
• Dobre połączenia drogowe i kolejowe z Poznaniem • Dobra jakość dróg gminnych	• Komunikacja: – Brak transportu zbiorowego między wsiami; istnieje możliwość korzystania z autobusów szkolnych jednak pojawia się istnieje problem komunikacji w dni wolne i wakacje. – Niewystarczająca skala kursowania autobusów miejskich z Wągrowca

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
	– Trudności z transportem do gmin sąsiednich (np. do szkół średnich lub do przychodni) • Stan dróg lokalnych (w tym powiatowych) nadal jest niezadowalający (coraz większy ruch, często duże obciążenie dróg), • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych • Niedostateczna infrastruktura okołodrogowa przy drogach wojewódzkich tj. brak chodników i ścieżek rowerowych, co wpływa negatywnie na bezpieczeństwo mieszkańców • Niepełne oświetlenie przy drogach
Infrastruktura techniczna, czystość, środowisko	
• Czyste środowisko naturalne • Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna • Gmina jest liderem w powiecie, jeżeli chodzi o rozwój OZE, jest wzorem dla innych,	• Duże potrzeby w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej, w związku z rozwojem osadnictwa w gminie • Rozbudowana i rozległa sieć wodociągowa powoduje duże straty wody • Mało rozbudowana sieć gazowa • Brak sieci światłowodowej w wielu miejscowościach • Problem z budynkami komunalnymi: – Dewastacje wyremontowanych budynków gminnych, brak chęci wykupowana mieszkań, – Niskie czynsze oraz zaległości w opłatach (w tym również za media i odpady) powodują, iż nie ma wystarczających środków na remonty. • Problem niskiej emisji – spalanie śmieci oraz przestarzałe technologie spalania • Niska świadomość mieszkańców odnośnie śmieci (zbyt dużo śmieci w rowach, na boiskach, w szkołach) • Wycina się za dużo drzew (problem natury prawnej) • Problem odoru z hodowli świń i wywozu gnojowicy • Problem nielegalnego zrzutu ścieków

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
	(częściowo z terenu gminy Damasławek) • Problem z czystością wody w niektórych jeziorach
Oświata (przedszkola, szkoły)	
• Dostępność infrastruktury oświatowej (szkoła, przedszkola), dobry dojazd do placówek oświaty • Baza szkół się poprawiła. • Oświata jest dobrze oceniana przez mieszkańców.	• Niezadowalający poziom oświaty (mimo dobrej infrastruktury – słabe wyniki egzaminów) • Małe zaangażowanie nauczycieli w szkołach i przedszkolach, jeżeli chodzi o korzystanie z konkursów • Zbyt wysokie koszty utrzymania małych szkół • Braki sal gimnastycznych i boiska (w Łeknie) • Roszczeniowość rodziców i pobłażanie dla dzieci niekiedy powodują problemy w nauczaniu (ograniczone możliwości nauczycieli).
Kultura, rozrywka	
• Bogactwo kulturowe Gminy • Wiele świetlic wiejskich • Oferta kultury i rozrywki jest wystarczająca, każdy coś dla siebie znajdzie. Wiele zależy od aktywności danego sołectwa. Organizowanych jest wiele imprez, w tym podtrzymujących tradycje (np. dożynki, dzień mleka)	• Mało możliwości spędzania wolnego czasu, świetlice najczęściej są wykorzystywane w niewielkim stopniu • Mieszkańcy zgłaszają potrzeby budowy kolejnych świetlic • Brak dostępu do stanowiska archeologicznego nad J. Łekieńskim, brak jego zagospodarowania
Sport, rekreacja	
• Bardzo rozbudowana infrastruktura (w tym hala sportowa w Łeknie, plaże w Kobylcu i Kamienicy) • Dobra organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych	• Potrzeba budowy kolejnych placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz modernizacji istniejących
Handel, gastronomia, usługi	
• Mieszkańcy mają możliwość korzystania z usług, dostępnych w mieście. • Targowisko w Łeknie	

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
Zdrowie, pomoc społeczna	
• Zadowalający dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (2 ośrodki zdrowia, 1 lekarz ma 2,5 tys. pacjentów, brak kolejek m.in. dzięki dobrej organizacji wizyt) • Profesjonalizm działania GOPS, • Gmina przystąpiła do projektu powiatowego „7 gmin” – dla osób starszych. W jego ramach są realizowane są usługi opiekuńcze, klub seniora, rehabilitacja, mieszkania wspomagane, pomoc psychologiczna, Centrum Kompetencji Społecznych w Kamienicy,	• Słaby dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (problem zwłaszcza z pogotowiem ratunkowym) • Brak pielęgniarek i gabinetów dentystycznych w szkołach • Największy problem to starzenie się społeczeństwa, potrzebnych jest coraz więcej osób jako opiekunów społecznych • Niewystarczająca promocja zdrowia, • Niedostateczna ilość animatorów sportu i rekreacji • Mentalność określonej grupy mieszkańców stoi w miejscu, np. badania profilaktyczne
Bezpieczeństwo	
• Duże poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców • Teren Gminy jest spokojny - brak jest problemów z przestępczością, kradzieży, bójek, narkotyków	• Potrzeba poprawy kontaktu dzielnicowych Policji z mieszkańcami oraz większe skupienie uwagi Policji na dbanie o bezpieczeństwo (część mieszkańców twierdzi, że Policja jest głównie skupiona na wystawianiu mandatów) • OSP – brak chętniej młodzieży, braki sprzętowe, potrzeby szkoleń
Gospodarka	
• Dostępność miejsc pracy na miejscu oraz bliskość Poznania • Niewielkie bezrobocie • Rolnictwo – gospodarstwa się powiększają, • Jest dużo punktów skupu zboża. • Gospodarstwa są dziedziczone. • Nieliczne gospodarstwa agroturystyczne.	• Potrzeba nowych firm z różnych branż • Brak jest działalności związanej z produkcją rolną (magazyny, chłodnie), mało przedsiębiorstw tej branży. • Rynek pracy: – Istnieje deficyt pracowników, ale nadal pracodawcy mało płacą. – Liczba bezrobotnych w powiecie wynosi ok. 1.100 osób (2/3 ma niskie kwalifikacje; często nie chcą pracować w zawodzie), – Nie ma pracy dla niektórych osób – o bardzo niskich kwalifikacjach, ale też inżynierów w określonych specjalnościach (pracodawcy szukają

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
	niskowykwalifikowanych pracowników w PUP, wyższych – poza Wągrowcem) • Problem dojazdów mieszkańców wsi do pracy w Wągrowcu – nie mają samochodów, prawa jazdy • Brak zainteresowania prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych • Rolnictwo: – Niewystarczająca liczba rąk do pracy, brak pracowników fizycznych i bardziej wykwalifikowanych – Problemy z następcami w gospodarstwach
Mieszkańcy, aktywność społeczna	
• Duży kapitał ludzki (społeczny), znaczna aktywność oddolna mieszkańców • Ludzie generalnie są przyjaźni, wielu jest mieszkańców z pokolenia na pokolenie, gospodarstwa są dziedziczone. • Bogactwo tradycji • Aktywne organizacje pozarządowe w sferze kultury (w tym KGW), sportu i rekreacji; dobrze współpracują z Gminą przy organizacji różnorodnych imprez • Dobra współpraca i aktywność we wsiach, w szczególności tych gdzie jest pełen inwencji lider	• Ludzie przeprowadzający się z miasta chcieliby od razu mieć wszystko na miejscu. • Konflikt działalności rolniczej z nowo powstającymi domami jednorodzinnymi oraz rekreacyjnymi (hałas od maszyn rolniczych, rozrzucanie obornika) • Bezrobocie – część bezrobotnych nie chce pracować • Generalnie aktywność mieszkańców nie jest duża (dobra jest tylko tam, gdzie działają organizacje pozarządowe), • Tereny popegeerowskie - nie wszyscy się dostosowali do zmian
Zarządzanie Gminą	
• Mieszkańcy są zadowoleni z usług, świadczonych przez Gminę. • Młoda kadra w samorządzie • Multismy wysyłane z różnymi informacjami z gminy (przetargi, zwroty akcyzy, sprzedaż działek, rekrutacja) • Gmina jest dobrze zarządzana, bardzo dobrze oceniany jest wójt, urzędnicy i radni, • Dobra współpraca pomiędzy wójtem	• Niezadowolająca promocja Gminy • Niezadowolająca komunikacja między lekarzami a Gminą, jeżeli chodzi o koordynację działań profilaktycznych

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY/POTRZEBY
i radnymi – wszystkie ważne sprawy dla gminy są wspólnie omawiane i poddawane pod dyskusję Dobra współpraca gminy z powiatem, realizowanie wspólnych przedsięwzięć (np. drogowych)	

Najistotniejsze wnioski z zamieszczonych wyżej wyników analizy są następujące:

- Wągrowiec jest gminą, położoną w obszarze metropolitalnym Poznania, z dogodnymi połączeniami drogowymi i kolejowymi ze stolicą regionu, co stwarza bardzo dobre warunki do jej rozwoju. Przez mieszkańców Gmina jest postrzegana jako spokojne, bezpieczne miejsce do życia, z czystym środowiskiem naturalnym. Mieszkańcy dostrzegają wiele pozytywnych zmian, które dokonały się na ich terenie na przestrzeni ostatnich lat. Dzięki temu ich liczba sukcesywnie się zwiększa, czemu sprzyja dostępność terenów pod zabudowę.
- Z drugiej strony znaczna powierzchnia Gminy powoduje problemy z dostępnością komunikacyjną oraz konieczność ponoszenia dużych wydatków na budowę i utrzymanie infrastruktury komunalnej. Innym istotnym problemem jest zróżnicowanie poszczególnych miejscowości pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną.
- Istotnym problemem w sferze gospodarowania przestrzenią jest zbyt mała liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też wydawane licznie warunki zabudowy stwarzają zbyt dużą dowolność w zabudowie (następuje „wymieszanie” funkcji. W konsekwencji pojawiają się konflikty na tle „nowa zabudowa a stara” oraz uciążliwość działalności rolniczej dla części nowych mieszkańców.
- Mimo poprawiającego się stanu dróg, kwestie infrastruktury drogowej i okołodrogowej (oświetlenie, chodniki, ścieżki rowerowe) są najbardziej dotkliwymi problemami zamieszkania na terenie Gminy, a więc zarazem sferą, wymagającą najpilniejszych inwestycji. Niestety, nie na wszystko samorząd ma wpływ, bowiem najgorsza sytuacja dotyczy nie dróg lokalnych, lecz wojewódzkich i powiatowych. Podczas badania ankietowego i dyskusji wskazano także na potrzebę usprawnienia funkcjonowania komunikacji autobusowej (większa liczba linii, więcej kursów).
- Jeżeli chodzi o pozostałe elementy infrastruktury technicznej i często związane z nią kwestie czystości środowiska naturalnego, to generalnie zostały one ocenione pozytywnie. Szczególnie zwrócono uwagę na rozwój odnawialnych źródeł energii. Z drugiej strony wiele jeszcze zostało do zrobienia – przede wszystkim dalsza budowa sieci kanalizacji sanitarnej i gazowej oraz światłowodowej. Kolejna kwestia to ochrona środowiska – walka z niską emisją, nielegalnym zrzutem ścieków i śmieciem.
- Konfrontacja silnych i słabych stron korzystnie wypada przy ocenie funkcjonowania oświaty. Mieszkańcy są zadowoleni z istniejącej sieci szkół o dobrej bazie lokalowej. Niestety, nie idzie to w parze z poziomem nauczania. Prędzej, czy później Gmina będzie musiała się zmierzyć z reorganizacją sieci szkół, ponieważ obecnie małe placówki generują zbyt wysokie koszty utrzymania.

- Wysoko została oceniona sfera kultury – mieszkańcy szczerą się bogactwem kulturowym Gminy, dostrzegają szeroką ofertę kultury i rozrywki. Jedną z głównych bolączek (nie tylko gminy Wągrowiec) jest zbyt małe wykorzystanie świetlic wiejskich z powodu braku animatorów i/lub wolontariuszy, którzy podjęliby się tego zadania.
- Jeżeli chodzi o sport i rekreację, to do atutów gminy zaliczono zarówno bardzo rozbudowaną infrastrukturę sportową i rekreacyjną, jak i ofertę imprez.
- Ocena dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej przez mieszkańców wypadła pozytywnie. Największe zastrzeżenia dotyczą (podobnie jak prawie wszędzie w kraju) słabego dostępu do opieki specjalistycznej oraz braku opieki dentystycznej w placówkach oświatowych.
- W sferze społecznej wskazano na bardzo dobre działanie lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Coraz większym wyzwaniem dla Ośrodka jest potrzeba zapewnienia opieki dla osób starszych. Reakcją na to wyzwanie jest udział w projektach, dofinansowywanych z środków unijnych, w ramach których realizowane są usługi opiekuńcze, zajęcia w klubie seniora, rehabilitacja, czy pomoc psychologiczna.
- Podczas spotkań w ramach prac nad strategią wielokrotnie podkreślano, że obecnie nie ma większych problemów ze znalezieniem pracy na miejscu, czy nieco dalej – w samym Poznaniu lub jego okolicach. Od kilku lat mamy do czynienia z odwrotną sytuacją – istnieje deficyt pracowników, pokrywany dostępnością obcokrajowców, przede wszystkim z Ukrainy. Jeżeli chodzi o sferę rolnictwa, to na plus można zaliczyć systematyczny wzrost powierzchni gospodarstw, nadal jednak z samego rolnictwa trudno się utrzymać. Dotkliwa jest niewystarczająca liczba pracowników. Skala działalności wspierającej, związanej z produkcją rolną (przetwórnictwo, magazyny, chłodnie) jest niewielka.
- W ramach analizy SWOT ocenie poddano także aktywność mieszkańców. Jest ona znaczna w przypadku podejmowania różnych oddolnych inicjatyw społecznych (w poszczególnych sołectwach), ale tylko tam, gdzie aktywne są organizacje pozarządowe lub pojedynczy społecznicy.
- Sporym problemem jest w przypadku niektórych miejscowości konflikt przestrzenny związany z lokalizowaniem zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie istniejącej zabudowy zagrodowej. Zdarza się, że „nowi” mieszkańcy narzekają na uciążliwość sąsiadującej z nimi działalności rolniczej.
- Ostatnim elementem, który podlegał ocenie, było samo zarządzanie Gminą, a więc ocena dotychczasowego i obecnego działania władz samorządowych. Generalnie mieszkańcy bardzo dobrze oceniają pracę wójta, urzędników i radnych. Zastrzeżenia budzi jedynie zbyt mała skala promowania się Gminy na zewnątrz.

Drugą stroną analizy SWOT jest identyfikacja zewnętrznych szans (możliwości) i zagrożeń. Zadaniem Gminy jest z jednej strony przewidywanie i wykorzystanie tych szans, a drugiej strony unikanie, minimalizacja, a nawet likwidowanie zagrożeń. Zestawienie szans i zagrożeń, sporządzone w drodze uzgodnień w ramach prac zespołów roboczych, przedstawia się następująco:

SZANSE (MOŻLIWOŚCI)

- Możliwość pozyskania środków pomocowych (zwłaszcza w obliczu dostępności środków unijnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027)
- Napływ zewnętrznego kapitału
- Napływ nowych mieszkańców - postrzeganie gminy Wągrowiec jako spokojnego, bezpiecznego miejsca zamieszkania i spędzania wolnego czasu
- Współpraca międzysamorządowa w ramach Powiatu Wągrowieckiego
- Rozwój świadomości społecznej i społeczeństwa obywatelskiego
- Rosnące zainteresowanie społeczeństwa różnymi formami spędzania wolnego czasu

ZAGROŻENIA

- Epidemia koronawirusa COVID-19 i jej wielokierunkowe skutki
- Problemy demograficzne – starzenie się społeczności Gminy, odpływ mieszkańców do większych ośrodków i za granicę
- Deficyt osób do pracy na miejscu, spowodowany między innymi programem 500+ - mniejsza aktywność gospodarcza, mniejsze dochody podatkowe
- Ograniczone środki finansowe na realizację zwiększonych zadań samorządów (zlecanie przez Państwo zadań bez pełnego pokrycia kosztów)
- Zmiany polityki fiskalnej Państwa, powodujące uszczuplenie dochodów lub zwiększenie kosztów samorządów (wzrost składek ZUS, obniżenie podatków dla młodych osób, obniżenie PIT, wzrost płacy minimalnej, podwyżki dla nauczycieli)
- Zmiany klimatyczne, stepowanie gruntów.

Podsumowując można stwierdzić, że w ostatnich latach Gmina potrafiła w dużej mierze wykorzystać wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania, doprowadzając do znaczącej rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, postępy w budowie dróg) i społecznej (placówki oświatowe i kulturalne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna). O rozwoju Gminy świadczy wysoki udział dochodów własnych (jak na gminę wiejską – 31,5% w 2018 r. i 33,42 w 2019 r.) w łącznych dochodach budżetowych.

Przed władzami i mieszkańcami gminy stoją kolejne, duże wyzwania, aby w 11-letniej perspektywie, objętej niniejszą Strategią, w jak największym stopniu stymulować dalszy wzrost dobrobytu i zadowolenia mieszkańców, przede wszystkim poprzez sprawne wspieranie rozwoju gospodarczego i jak najlepsze wykorzystanie dotacji unijnych w perspektywie finansowej do 2027 roku.

Zaprezentowane wyżej wyniki analizy sytuacji Gminy, przeprowadzonej z udziałem jej mieszkańców, stały się podstawą procesu planistycznego, bowiem wewnętrzne atuty i pojawiające się w otoczeniu szanse są tymi elementami, na których należy bazować planując dalszy rozwój Gminy. Jednocześnie należy pamiętać, że usunięcie bądź zniwelowanie wewnętrznych braków i problemów oraz zewnętrznych zagrożeń to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy i jej gości.

4. WIZJA GMINY

Wizja gminy określa pożądaną przez mieszkańców obraz (wizerunek gminy) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem” gminy, pokazującym, **jej docelowy wygląd oraz** jakie funkcje ma ona spełniać.

Wypracowana podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk, wizja gminy Wągrowiec brzmi następująco:

Gmina Wągrowiec to bezpieczne miejsce z czystym środowiskiem, rozwiniętym, nieuprzemysłowionym rolnictwem, dającym godziwe utrzymanie rolnikom i ich rodzinom, z dobrą infrastrukturą techniczną i społeczną, służącą wszystkim grupom mieszkańców oraz rozwiniętą działalnością gospodarczą, wykorzystującą podmiejskie położenie i bliskość Poznania.

Treść powyższej wizji wskazuje na to, że gmina Wągrowiec ma być przede wszystkim przyjaznym miejscem do życia, czemu ma sprzyjać wysokie poczucie bezpieczeństwa, czyste środowisko naturalne oraz rozwinięta na całym jej terenie infrastruktura techniczna i społeczna.

Aż 73% powierzchni Gminy jest wykorzystywanych pod działalność rolniczą i z pewnością jeszcze przez wiele lat ta branża będzie świadczyła o jej charakterze. Nie będzie to jednak rolnictwo o charakterze towarowym, lecz ekologicznym.

Z pewnością decydującym źródłem utrzymania będzie jednak nadal praca i działalność gospodarcza w pobliskim Wągrowcu oraz Poznaniu i jego okolicach, będącymi doskonałym rynkiem zbytu dla miejscowych produktów i usług.

5. CELE STRATEGICZNE

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy oraz konsultacji z szerokim gronem pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano strategiczne cele rozwoju gminy Wągrowiec. Bazują one na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych Gminy (a więc posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach, ale także uwzględniając najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia) i wytyczają główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Strategiczne cele rozwoju gminy Wągrowiec są następujące:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych.

Cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do docelowej wizji Gminy. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych projektów strategicznych, szczególnie tych związanych z poprawą technicznych i społecznych warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego stadium rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Plan strategiczny w rozumieniu jego twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem zawierającym listę konkretnych zadań do wykonania i określającym czas ich realizacji, listę, która od momentu zatwierdzenia przez Radę Gminy stanie się podstawą pracy wszystkich pracowników samorządu.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny nr 1

Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Podstawowym oczekiwaniem mieszkańców w stosunku do każdego samorządu są jego aktywne działania, mające na celu poprawę obecnego standardu życia w Gminie. Zmiany polityczno-społeczne, zainicjowane w naszym kraju ponad 30 lat temu, stworzyły możliwość swobodnego podróżowania, a co za tym idzie, zaobserwowania poziomu życia w krajach rozwiniętych. Konfrontacja ta nie wypadła korzystnie – złej jakości drogi, braki w zwodociągowaniu i skanalizowaniu (zwłaszcza obszarów wiejskich), niewielka liczba telefonów, niedostatek mieszkań, czy zdegradowane środowisko naturalne, świadczyły o różnicach cywilizacyjnych.

Okres od 1989 roku to czas niezaprzeczalnych, pozytywnych przemian. Na wielu terenach problem wyposażenia gospodarstw domowych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej przestał już właściwie istnieć. Mimo tych postępów, do zrobienia pozostało jeszcze wiele. Pełna infrastruktura oznacza bowiem nie tylko uzbrojenie w niezbędne media (woda, kanalizacja, prąd), ale obecnie – zdaniem mieszkańców – przede wszystkim gęstą i o dobrej jakości sieć dróg i ścieżek rowerowych, czy dostęp do szybkiej sieci internetowej.

Mimo że w ostatnich latach Gmina zainwestowała znaczne środki w infrastrukturę techniczną (prawie 60% wszystkich wydatków majątkowych w ostatnich 6 latach), to nadal istnieją duże potrzeby w tym zakresie – w zdecydowanej większości w sferze infrastruktury drogowej i okołodrogowej (ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie).

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek rozwoju gospodarczego. Należy także zwrócić uwagę na to, że inwestycje w infrastrukturę techniczną oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla obecnych i potencjalnych nowych mieszkańców.

Rozwój gospodarczy gminy jest źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki, przeznaczane na pomoc społeczną. Należy przy tym podkreślić, iż samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie gminy. Nie oznacza to jednak, że nie może on pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy.

Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej z pewnością jest nadal najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz gminy. Na obecnym poziomie rozwoju społeczeństwa posiadanie pełnej infrastruktury nie jest jednak wystarczające dla zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług społecznych, takich jak usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura i rozrywka oraz sport i rekreacja. Dla społeczności lokalnej bardzo ważny jest również dialog z miejscowymi władzami samorządowymi, które zostały powołane po to, by zaspokajać jej potrzeby.

Mimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich kilku latach i przeznaczania znacznych kwot z budżetu Gminy na rozwój usług społecznych, wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, analiz i dyskusji wskazują na to, że społeczność lokalna oczekuje dalszego poszerzenia zakresu i poprawy poziomu świadczenia tej grupy usług. Dotyczą one przede wszystkim dalszej poprawy bazy i poziomu oświaty, rozwoju infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej oraz dalszego uatrakcyjnienia oferty kultury i rozrywki.

Wyeliminowanie zidentyfikowanych braków i problemów przewidziano w projektach strategicznych, zaproponowanych w niniejszym dokumencie Strategii.

Jak zaznaczono we wstępnej części niniejszego dokumentu, przedstawiając strukturę strategii, cele strategiczne grupują poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Z kolei programy strategiczne są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działaniami samorządu. Projekty realizacyjne to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii.

6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

6.1. Założenia i kryteria wyboru programów i projektów strategicznych

Podczas sporządzania listy programów i projektów strategicznych kierowano się poniższymi założeniami:

- 1) Wybrane, proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, wyrażone w treści celów strategicznych, takie jak:
 - zapewnienie dogodnych warunków życia na terenie Gminy
 - zapewnienie bytowania w uporządkowanym i dobrze zarządzanym otoczeniu
 - wspieranie rozwoju gospodarczego
 - wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców i zapewnienie dobrych warunków do odpoczynku.
- 2) Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały również kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do Strategii:

- a) projekt jest wpisany w Wieloletnią Prognozę Finansową gminy
- b) projekt odpowiada zadaniom, zgłoszonym do programów o zasięgu wojewódzkim i powiatowym
- c) projekt jest już rozpoczęty lub przygotowana jest dokumentacja techniczna.

W procesie doboru projektów strategicznych jego uczestnicy zastanawiali się, jakie są realne szanse na wdrożenie zgłaszanych pomysłów - jakie działania mogą decydować o tym, że przedsięwzięcie uda się wykonać, a czego już na etapie planowania należy się wystrzeżać, by nie dopuścić do niepowodzenia.

6.2. Zestawienie programów i projektów strategicznych

Poniżej przedstawiono zestawienie programów i projektów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Program 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy

Projekt 1.1. Rozwój gminnej infrastruktury drogowej

Projekt 1.2. Rozwój gminnej infrastruktury okołodrogowej

Projekt 1.3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu dróg wyższych kategorii

Projekt 1.4. Poprawa dostępności komunikacji publicznej

Program 2. Ochrona środowiska

- Projekt 2.1. Gospodarka wodno-ściekowa
- Projekt 2.2. Działania na rzecz ochrony powietrza

Program 3. Zagospodarowanie przestrzenne

- Projekt 3.1. Aktywne planowanie przestrzenne
- Projekt 3.2. Aktywna gospodarka gminnymi zasobami mieszkaniowymi
- Projekt 3.3. Pozostałe działania z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej

Program 4. Działania na rzecz rozwoju gospodarczego Gminy

- Projekt 4.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
- Projekt 4.2. Wspieranie rozwoju agroturystyki

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Program 5. Oświata, kultura, sport, rekreacja

- Projekt 5.1. Poprawa jakości nauczania w szkołach gminnych
- Projekt 5.2. Poprawa infrastruktury i wyposażenia obiektów oświatowych
- Projekt 5.3. Uatrakcyjnienie oferty kultury i rozrywki
- Projekt 5.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej

Program 6. Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo

- Projekt 6.1. Profilaktyka zdrowotna dla różnych grup mieszkańców
- Projekt 6.2. Wsparcie najbardziej potrzebujących grup mieszkańców
- Projekt 6.3. Polityka senioralna w gminie Wągrowiec
- Projekt 6.4. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Program 7. Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą

- Projekt 7.1. Aktywizacja mieszkańców, wspieranie aktywności i integracji społecznej
- Projekt 7.2. Sprawne zarządzanie Gminą
- Projekt 7.3. Życie po koronawirusie

6.3. Zakres czasowy planowanych przedsięwzięć

Planowane projekty mają różny zakres czasowy – autorzy, planując realizację przedsięwzięć, starali się brać pod uwagę skalę potrzeb i możliwości budżetowe Gminy. Jednak każdy projekt składa się z kilku zadań, często o charakterze „ciągłym”, więc zakres czasowy większości projektów obejmuje cały okres realizacji Strategii 2020-2030.

6.4. Prezentacja i uzasadnienie programów i projektów strategicznych

Poniżej krótko scharakteryzowano poszczególne programy strategiczne. W ramach każdego z nich przedstawiono szczegółowe informacje o poszczególnych projektach strategicznych. Mają one postać tzw. kart projektów, zawierających:

- cel realizacji danego projektu
- jednostkę koordynującą (odpowiadającą za realizację projektu)
- inne podmioty, uczestniczące w projekcie
- beneficjentów projektu
- zadania w ramach projektu oraz terminy ich wykonania.

Każdy projekt został także opatrzony komentarzem na temat jego genezy i uzasadnienia jego wyboru.

Cel strategiczny nr 1

Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Pod hasłem „dogodne warunki życia” kryje się szereg czynników, które składają się na zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie.

W przypadku niniejszego dokumentu strategii rozwoju gminy Wągrowiec, zapewnienie dogodnych warunków życia to:

- Zadowalający poziom infrastruktury drogowej i okołodrogowej (ścieżki pieszo-rowerowe, chodniki, oświetlenie) oraz komunikacji publicznej
- Czyste środowisko, między innymi dzięki całkowitemu rozwiązaniu kwestii odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz likwidacji niskiej emisji
- Dostęp do szybkiego Internetu w całej Gminie
- Ład przestrzenny, czyli uporządkowane, ładne, estetyczne otoczenie
- Dobre warunki do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej.

Wszystkie te zagadnienia zostały uwzględnione w czterech programach strategicznych. Każdy z nich obejmuje kilka konkretnych projektów wraz z proponowanymi zestawami działań, których wdrożenie powinno przyczynić się do realizacji omawianego celu.

Program 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że respondenci – wyrażając swoją opinię na temat potrzebnych działań na terenie Gminy – zdecydowanie na pierwszym miejscu wymienili rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej. Nic zatem dziwnego,

że takie przedsięwzięcia, jak remonty i budowa dróg oraz budowa ścieżek rowerowych znalazły priorytet na liście zadań, zaplanowanych do realizacji w niniejszym dokumencie.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.1.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy		Numer programu	1
Nazwa projektu	Rozwój gminnej infrastruktury drogowej		Numer projektu	1.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie		
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście, przejezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Dokonanie analizy sieci i stanu dróg gminnych			2021	
2. Przygotowanie programu budowy i modernizacji dróg gminnych			2022	
3. Realizacja programu zgodnie z wyznaczonym harmonogramem w miarę dostępnych i posiadanych środków finansowych			2023-2030	

Z dróg gminnych korzystają zarówno mieszkańcy Gminy i działające na miejscu podmioty gospodarcze, jak i pojazdy w ruchu tranzytowym. Z pewnością gęstość ich sieci i stan są jednymi z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji. Z tych powodów stanowią bardzo istotny element infrastruktury technicznej – ich odpowiednia jakość powoduje większą dostępność komunikacyjną Gminy oraz przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu. Należy podkreślić, że dobra infrastruktura drogowa wpływa na poprawę warunków prowadzenia biznesu, warunków zamieszkania oraz na poprawę komfortu życia. Inwestycje drogowe są najbardziej oczekiwane z punktu widzenia mieszkańców. Budowa nowych dróg przyczynia się do skrócenia powiązań komunikacyjnych, co w konsekwencji prowadzi do oszczędności czasu, a także mniejszego zużycia paliwa. Inwestycje drogowe mają ponadto wpływ na poprawę stanu środowiska. Inwestycje w gminną infrastrukturę drogową i ośrodkową będą miały charakter ciągły, a ich harmonogram będzie uzależniony od własnych możliwości budżetowych, a przede wszystkim od możliwości pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych.

Prace „w terenie” zostaną poprzedzone dokonaniem dokładnej analizy sieci i stanu dróg gminnych, a jej wyniki posłużą do sporządzenia programu budowy i modernizacji dróg.

Potrzeby w zakresie inwestycji drogowych są zgłaszane przez mieszkańców na zebraniach wiejskich. Z punktu widzenia poprawy warunków komunikacyjnych na terenie Gminy

Wągrowiec za priorytetowe uznaje się m.in. budowa, przebudowa i modernizacja następujących odcinków dróg:

- Wiatrowo Las – Wiatrowo
- Grylewo – Toniszewo
- Krosno – Bukowiec
- Łukowo – Łekno
- Sienno – Łaziska
- Osiedle Marynka w Przysieczynie

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.2.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy		Numer programu	1
Nazwa projektu	Rozwój gminnej infrastruktury okołodrogowej		Numer projektu	1.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie		
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście, przejezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Opracowanie programu poprawy bezpieczeństwa na drogach, określającego zadania z zakresu - Budowy i remontu chodników - Budowa ścieżek rowerowych - Budowa oświetlenia			2021	
2. Realizacja programu zgodnie z wyznaczonym harmonogramem			2022-2030	
3. Instalacja punktów dostępowych do pojazdów elektrycznych			2030	

Oprócz analizy oraz planu budowy i remontów dróg gminnych, w niniejszym dokumencie Strategii znalazł się zapis o analogicznych zadaniach, dotyczących tzw. infrastruktury okołodrogowej, czyli chodników, ścieżek rowerowych i oświetlenia. Mają one niezwykle istotne znaczenie, bowiem inwestycje w ten typ infrastruktury w bezpośredni sposób przyczynia się do zwiększenia poprawy bezpieczeństwa. Infrastruktura około drogowa wpływa ponadto na poprawę komfortu mieszkania na terenach wiejskich i sprzyja rozwijaniu aktywności ruchowej. Niewątpliwie stanowi ona bardzo ważny element uporządkowanego pasa drogowego.

Według danych z końca marca 2020 r., w Polsce było zarejestrowanych łącznie 10.701 samochodów osobowych z napędem elektrycznym. W I kwartale bieżącego roku liczba rejestracji samochodów całkowicie elektrycznych oraz hybryd typu plug-in wyniosła 1.705 sztuk – o 86% więcej niż w analogicznym okresie 2019 r. – wynika z Licznika Elektromobilności, uruchomionego przez PSPA oraz PZPM. Wraz ze wzrostem liczby pojazdów, rozwija się również ogólnodostępna infrastruktura ładowania. Według PSPA, pod koniec marca br. w Polsce funkcjonowało 1.114 stacji ładowania pojazdów elektrycznych (2.067 punktów).

Z pewnością nie są to jeszcze imponujące liczby, ale nie ulega wątpliwości, że jest to trend rosnący i trwały. Pierwszą odpowiedzią na poziomie lokalnym w Gminie będzie instalacja ładowarek do samochodów elektrycznych. Udostępnienie tych punktów jest to krok w przyszłość i jest ściśle związane z walką z niską emisją.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.3.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy		Numer programu	1
Nazwa projektu	Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu dróg wyższych kategorii		Numer projektu	1.3.
Cel realizacji projektu	Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa na drogach			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Wojewódzki Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Powiatowych	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście, przejezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Drogi wojewódzkie –podejmowanie starań oraz wspieranie działań zarządcy drogi w zakresie przebudowy przebiegających przez Gminę odcinków (drogi, ścieżki, chodniki, oświetlenie) następujących dróg: - Droga nr 190 Gniezno – Szamocin - Krajenka - Droga nr 195 Rogoźno – Wągrowiec - Droga nr 241 Wągrowiec – Kcynia – Nakło - Droga nr 251 Wągrowiec – Damasławek - Żnin			Proces ciągły	
2. Drogi powiatowe –podejmowanie starań oraz wspieranie działań zarządcy drogi w zakresie budowy i przebudowy dróg (jezdnie, ścieżki, chodniki, oświetlenie, aktywne oznakowanie, zatoki autobusowe, itp.)			Do skutku	

Przez gminę Wągrowiec przebiega 5 odcinków dróg wojewódzkich o łącznej długości 46 km i 109,39 km dróg powiatowych. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi krajowe.

Użytkownik drogi nie zawsze identyfikuje kto jest jej zarządcą, ale za to identyfikuje jej stan. Z punktu widzenia użytkownika nie ma znaczenia, jaki podmiot jest zarządcą drogi – istotne jest, aby była ona w odpowiednim stanie technicznym. Przeprowadzona analiza wykazała, że drogi każdej z w/w kategorii wymagają remontów. Bardzo ważna jest także budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż ruchliwych tras, ale również wzdłuż szlaków turystycznych

Zadaniem gminy jest wspieranie działań Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu oraz Powiatowego Zarządu Dróg w Wągrowcu i zgłaszanie apeli o konkretne działania inwestycyjne w kierunku rozwiązań technicznych będących skutkiem składanych wniosków wynikających z potrzeb mieszkańców.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.4.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie Gminy		Numer programu	1
Nazwa projektu	Poprawa dostępności komunikacji publicznej		Numer projektu	1.4.
Cel realizacji projektu	Ułatwienie mieszkańcom możliwości dojazdu do pracy, szkoły, urzędów			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	PKS, Prywatni przewoźnicy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Dążenie do poprawy komunikacji na terenie Gminy i powiązania jej z miastem Wągrowcem oraz z Poznaniem i Bydgoszczą			Do skutku	
2. Współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami w sferze organizacji przewozów pasażerskich			Proces ciągły	

W przeprowadzonym w trakcie prac nad Strategią badaniu ankietowym mieszkańców, zostali oni poproszeni o ocenę różnych aspektów życia na terenie Gminy, w tym powiązania komunikacyjne (transport zbiorowy) z innymi miejscowościami w Gminie i innymi gminami, w tym w szczególności z miastem Wągrowcem. Odsetek ocen pozytywnych (bardzo dobrych i dobrych) wyniósł zaledwie 24, przeciętnych 26, natomiast negatywnych (złych i bardzo złych) aż 49. Najbardziej krytyczni byli mieszkańcy wsi, najbardziej oddalonych od Wągrowca. I właśnie tam potrzebne jest największe wsparcie.

Proszeni o wymienienie najbardziej negatywnych aspektów życia w swojej miejscowości, mieszkańcy 3 wsi – Potulice, Redgoszcz i Siedleczko, na pierwszym miejscu wskazali na problemy z komunikacją autobusową.

W związku z tym w dokumencie Strategii znalazł się niniejszy projekt, którego celem jest poprawa komunikacji publicznej.

Jedną z kluczowych dla mieszkańców kwestii jest dostępność przewozów z terenu gminy Wągrowiec do miasta Wągrowiec. Zgodnie z ustawą organizatorem połączeń o charakterze ponadgminnym jest powiat. Z uwagi na nie wypełnianie swoich zadań przez powiat, doszło do sytuacji gdzie praktycznie brak jest organizacji publicznego transportu zbiorowego o zadaniach ponadgminnych. W praktyce ten segment przewozów pasażerskich

kształtowany jest przez rynek,, a samorządy szczebla powiatowego realizują wyłącznie rolę koordynatora rozkładów jazdy³.

Komunikacja na terenie Gminy Wągrowiec odbywa się głównie za pośrednictwem przewozów szkolnych. Są to kursy otwarte wobec czego mieszkańcy mogą korzystać z tego rodzaju transportu. Największy problem pojawia wynika z faktu, iż kursy szkolenie ograniczają się do godzin porannych i popołudniowych, co stanowi duże utrudnienie. Ograniczenia pojawiają się również w weekendy, dni wolne od pracy, a przede wszystkim w okresie wakacyjnym oraz ferii zimowych. Wówczas to komunikacja szkolna nie funkcjonuje, a brak jest również połączeń realizowanych przez innych przewoźników.

Z punktu widzenia Gminy bardzo ważna jest poprawa połączeń komunikacji z dużymi ośrodkami, takimi jak Poznań i Bydgoszcz. Samorząd będzie współdziałał z innymi samorządami, a także w ramach stowarzyszenia „Komunikacja” w celu osiągnięcia ich poprawy.

³ https://samorzad.infor.pl/temat_dnia/387066,Transport-publiczny-w-gminie-powiecie-i-wojewodztwie.html

Program 2. Ochrona środowiska

W ramach niniejszego programu zaproponowano realizację dwóch projektów strategicznych o różnej tematyce, ale w każdym przypadku związanej z poprawą stanu środowiska naturalnego.

Pierwszy projekt dotyczy inwestycji w sferze gospodarki wodno-ściekowej, co, obok budowy dróg i ścieżek rowerowych oraz wspierania działalności gospodarczej, jest zdecydowanym priorytetem dla Gminy Wągrowiec.

Drugi projekt zawiera różnorodne zadania na rzecz ochrony powietrza, w tym termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, rozwój sieci gazowej, dalsze zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, czy też edukację ekologiczną.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.1.

Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu	2
Nazwa projektu	Gospodarka wodno-ściekowa		Numer projektu	2.1.
Cel realizacji projektu	Stworzenie możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej lub zainstalowania przydomowych oczyszczalni ścieków, poprawa jakości urządzeń wod-kan, poprawa standardu życia, ochrona środowiska			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	GZGKiM, Mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Sporządzenie planu rozwoju i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy, a następnie jego sukcesywna realizacja w miarę dostępnych i posiadanych środków			Plan do 2022 Realizacja – proces ciągły	
2. Sporządzenie planu rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej na terenie Gminy, a następnie jego sukcesywna realizacja w miarę dostępnych i posiadanych środków			Plan do 2022 Realizacja – proces ciągły	
3. Poprawa zaopatrzenia w wodę: • modernizacja SUW • jednostanowiskowy monitoring sieci i stacji • wprowadzenie odczytów zdalnych • minimalizacja strat wody			2030	
4. Wspieranie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej przez mieszkańców			Do skutku	
5. Edukacja w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej przez mieszkańców			Do skutku	
6. Przeciwdziałanie skutkom suszy (m.in. wspieranie mieszkańców w działaniach, związanych ze zwiększaniem bioretencji, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, wspieranie tworzenia pasów wiatrochłonnych)			Do skutku	

W ramach niniejszego projektu zaplanowano kilka działań, polegających nie tylko na dalszym rozwoju i modernizacji sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, ale także na poprawie bilansu wodnego na terenie Gminy.

Podstawą wszystkich działań będzie przygotowanie planu dalszej budowy sieci wod-kan. Musi on uwzględniać społeczną akceptowalność poziomu opłat za wodę i ścieki. Niestety, poważnym problemem jest nie podłączanie się mieszkańców do wybudowanej sieci kanalizacyjnej. Ponadto należy mieć na względzie, że przy tak rozległym terenie jaki obejmuje Gmina Wągrowiec budowa sieci wiąże się z ogromnymi nakładami finansowymi, które przekładają się na wysoką cenę za 1 m³ odbioru ścieków. Wpływ na cenę, oprócz długości sieci ma również gęstość zaludnienia, która na terenie Gminy nie jest zbyt duża. W związku z tym, tam, gdzie inwestycje gminne w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej nie będą ekonomicznie uzasadnione, wspierana będzie prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.

Obecnie najpilniejszymi zadaniami w zakresie inwestycji związanych z kanalizacją jest modernizacja oczyszczalni ścieków w Potulicach i w Wiatrowie, rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Wiatrowie oraz sanitacja wsi Żelice, Bobrowniki.

Obok rozwoju sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, ogromnym problemem staje się zapewnienie ciągłości dostaw wody, w szczególności w okresie letnim, co związane jest z dużym zapotrzebowaniem wody w gospodarstwach utrzymujących inwentarz.

Coraz większym problemem, wywołanym zmianami klimatycznymi i nieefektywną gospodarką wodną, jest dostępność zasobów wodnych. Dlatego ważne będą bezpośrednie działania, podejmowane przez Gminę, jak i wspieranie pojedynczych inicjatyw mieszkańców.

Zjawisko pandemii koronawirusa skutkuje wieloma zmianami w życiu mieszkańców i działaniach samorządu oraz stymuluje do wprowadzania nowych, bardziej bezpiecznych sposobów świadczenia usług przez ten ostatni. Przykładem jest tutaj plan wprowadzenia odczytów zdalnych, co w oczywisty sposób ograniczy kontakt osób je dokonujących z mieszkańcami.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.2.

Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu	2
Nazwa projektu	Działania na rzecz ochrony powietrza		Numer projektu	2.2.
Cel realizacji projektu	Zmniejszenie zagrożeń środowiska naturalnego, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Powiat, mieszkańcy, inne podmioty	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Dokończenie termomodernizacji gminnych budynków użyteczności publicznej			2030	
2. Dążenie do ograniczenia strat energii elektrycznej i ciepłej w budynkach użyteczności publicznej – dążenie do pasywności			Proces ciągły	
3. Realizacja przez PSG postanowień listu intencyjnego w sprawie rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy Wągrowiec			Do skutku	
4. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji oraz strat ciepła przez gospodarstwa domowe poprzez m.in.: - Stworzenie ewidencji źródeł ciepła w gospodarstwach domowych - wspieranie i pomoc dla mieszkańców w korzystaniu z programu „Czyste Powietrze” - edukację - wdrażanie dobrych praktyk			Proces ciągły	
5. Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Wągrowiec na lata 2010-2032			2020-2030	
6. Nowoczesne i skuteczna edukacja ekologiczna oraz polityka informowania mieszkańców			Proces ciągły	
7. Wspieranie mieszkańców w instalacji alternatywnych źródeł energii: - promowanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii - udzielanie informacji o źródłach wsparcia finansowego, w tym w miarę możliwości pozyskiwanie środków pomocowych - pomoc w załatwianiu formalności			Proces ciągły	

W związku ze zmianami klimatycznymi i zanieczyszczeniem powietrza, problematyka jego ochrony stała się w ostatnich latach jedną z kluczowych w skali całego świata. Ważne są nie tylko działania globalne, ale i lokalne, dlatego też w Strategii rozwoju gminy Wągrowiec znalazło się wiele zadań z omawianej dziedziny.

Jednym z najkosztowniejszych przedsięwzięć jest termomodernizacja budynków. W przypadku obiektów gminnych najbardziej potrzebne są prace m.in. na obiektach szkolnych w Łaziskach, w Potulicach (budynek przedszkolny) i w Łeknie (tzw. mała szkoła) oraz na komunalnych budynkach mieszkaniowych. Niezbędna jest również modernizacja m.in. kotłowni w szkole w Żelicach.

Gmina pragnie w kolejnych latach podjąć bardzo interesującą kwestię „pasywności” własnych obiektów.

Istotą budownictwa pasywnego jest maksymalizacja zysków energetycznych i ograniczenie strat ciepła. Aby to osiągnąć wszystkie przegrody zewnętrzne posiadają niski współczynnik przenikania ciepła. Ponadto zewnętrzna powłoka budynku jest nieprzepuszczalna dla powietrza. Podobnie stolarka okienna wykazuje mniejsze straty ciepłne niż rozwiązania stosowane standardowo.

Innowacyjność tej idei przejawia się w tym, że skupia się ona przede wszystkim na **poprawie parametrów elementów i systemów istniejących w każdym budynku**, zamiast wprowadzania dodatkowych rozwiązań. Nazwa budynek pasywny wiąże się z faktem, że budynki takie wykorzystują energię z promieniowania słonecznego w sposób pasywny, czyli biernie bez wykorzystania aktywnych rozwiązań instalacyjnych. Do zbilansowania niewielkiego zapotrzebowania na ciepło wykorzystuje się na przykład promieniowanie słoneczne, odzysk ciepła z wentylacji (rekuperacja), a także zyski ciepłne pochodzące od wewnętrznych źródeł, takich jak urządzenia elektryczne.

Dom pasywny wyróżnia bardzo niskie zapotrzebowanie na energię do ogrzewania – poniżej 15 kWh/(m²·rok). Oznacza to, że w ciągu sezonu grzewczego do ogrzania jednego metra kwadratowego potrzeba 15 kWh, co odpowiada spaleniu 1,5 l oleju opałowego, bądź 1,7 m³ gazu ziemnego, czy też 2,3 kg węgla. Dla porównania, zapotrzebowanie na ciepło dla budynków konwencjonalnych budowanych obecnie wynosi około 120 kWh/(m²·rok).

Obecnie koszt budowy domu pasywnego w Polsce to 8-15% więcej w stosunku do budowy standardowej. 3 lutego 2011 roku w Słomnikach w woj. małopolskim uroczyście otwarto pierwszą w Polsce halę sportową wybudowaną w technologii budynku pasywnego⁴.

Pasywność jest to nurt bardzo pożądanym z punktu widzenia ochrony środowiska. Jest to szczególnie atrakcyjne rozwiązanie w przypadku nowego budownictwa. Jednak wiele budynków powstało już bez zachowania norm energooszczędności i dla nich istotne jest wsparcie w ramach termomodernizacji i wymiany źródła ciepła.

Jeżeli chodzi o budowę sieci gazowej, to Gmina podpisała stosowną deklarację. Problemem jest jednak małe zainteresowanie ze strony mieszkańców, nawet w sytuacji, gdy do ich miejscowości został już doprowadzony gazociąg.

11 grudnia 2019 roku Rada Gminy przyjęła uchwałę w sprawie aktualizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Wągrowiec na lata 2010-2032”. Obowiązek posiadania programu wynika z zapisów Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Wyznaczone cele realizowane będą do roku 2032, który to zakłada całkowite oczyszczenie kraju z azbestu. Program zakłada następujące cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyborów zawierających azbest z terenu gminy
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

⁴ Źródło: Wikipedia

W nawiązaniu do w/w programu na terenie gminy Wągrowiec została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów azbestowych, w oparciu o którą opracowano aktualizację programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Wągrowiec. W dokumencie wyznaczono działania niezbędne do całkowitego usunięcia azbestu z terenu Gminy wraz ze wskazaniem szacunkowych kosztów. Ustalono również zasady monitorowania realizacji programu. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której gmina zamierza udzielić na usunięcie wyrobów zawierających azbest. Od 2015 r. Gmina dofinansowuje osobom fizycznym będącym właścicielami nieruchomości położonych na terenie gminy, koszty usuwania wyrobów zawierających azbest.

Jeżeli chodzi o informowanie i edukację proekologiczną mieszkańców, to planuje się prowadzenie nowoczesnych i skutecznych akcji edukacyjnych, wydawanie materiałów i publikacji, działań, takich konkursy, czy akcje typu sprzątanie świata, Dzień Ziemi, a także w sposób ciągły kampanie z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu np. kamer termowizyjnych.

Program 3. Zagospodarowanie przestrzenne

Ład przestrzenny jest tą dziedziną zarządzania Gminą, która z jednej strony jest niedoceniana przez wiele samorządów, a z drugiej jest przedmiotem coraz większego zainteresowania ze strony mieszkańców, którzy pragną żyć w uporządkowanym i czystym środowisku.

W ramach niniejszego programu znalazły się trzy projekty. Pierwszy z nich dotyczy stricte planowania przestrzennego na terenie Gminy, czyli sporządzania podstawowych dokumentów planistycznych.

Treścią kolejnego projektu jest gospodarowanie gminnymi zasobami mieszkaniowymi, a ostatniego – kilka innych działań z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Wągrowiec.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.1.

Nazwa programu	Zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	3
Nazwa projektu	Aktywne planowanie przestrzenne		Numer projektu	3.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie ładu przestrzennego, stworzenie podstaw pod rozwój działalności gospodarczej na wybranych terenach, przyciąganie nowych mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, inwestorzy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, potencjalni inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Analiza aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokonywanie zmian odpowiednio do potrzeb			Raz na kadencję Rady Gminy	
2. Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju terenów rolnych, inwestycyjnych i mieszkaniowych. Prowadzenie polityki przestrzennej tworzącej ład urbanistyczny z uwzględnieniem specyfiki wsi jako obszaru produkcji rolnej.			Proces ciągły	

Zgodnie w zapisami Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Art. 32), ocena aktualności studium i planów miejscowych powinna być przeprowadzana co najmniej raz w czasie kadencji rady. Jest to obowiązek wójta, który przekazuje wyniki analizy radzie gminy (po uzyskaniu opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej). Następnie rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania, odnośnie zmiany studium lub planu. Ostatnia analiza aktualności studium i planów miejscowych w Gminie Wągrowiec była opracowana w 2018 r. W ramach analizy opracowano również wieloletni program sporządzania planów miejscowych.

Oczywiście zmiany studium i planów miejscowych, jak również sporządzanie nowych planów może następować w związku z aktualnymi potrzebami mieszkańców, czy przedsiębiorców. Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego ważne jest ograniczanie „wychodzenia” zabudowy poza wyznaczone, zaplanowane tereny. Istotnym aspektem jest również zapobieganie i przeciwdziałanie „umiastowieniu” się wsi. Coraz większego znaczenia nabiera planowanie funkcji ochronnej dla przestrzeni rolniczej z punktu widzenia antropopresji na tereny wiejskie.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.2.

Nazwa programu	Zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	3
Nazwa projektu	Aktywna gospodarka gminnymi zasobami mieszkaniowymi		Numer projektu	3.2.
Cel realizacji projektu	Zmniejszenie kosztów gospodarki mieszkaniowej, poprawa stanu budynków i mieszkań komunalnych i ich otoczenia			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie		
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Aktualizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wągrowiec na lata 2014-2019			2020	
2. Sukcesywna realizacja uchwalonego planu			2021-2030	

Wieloletni programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wągrowiec na lata 2014-2019 (z aktualizacją w 2016 roku) utracił swoją ważność z końcem 2019 roku, dlatego na rok 2020 zaplanowano jego aktualizację. Posiadanie aktualnego programu jest ważne, bowiem obejmuje on wszystkie istotne zagadnienia i problematykę związaną z wdrożeniem i realizacją planowanej polityki mieszkaniowej, w tym:

- Analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali, w tym wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja
- Harmonogram wydatków (z podziałem na wydatki remontowe i modernizacyjne, inwestycyjne, na utrzymanie mienia)
- Plan sprzedaży lokali w kolejnych latach
- Zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu
- Sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Gminy oraz przewidywane zmiany w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem Gminy w kolejnych latach.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.3.

Nazwa programu	Zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	3
Nazwa projektu	Pozostałe działania z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej		Numer projektu	3.3.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków życia na terenie Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Operatorzy sieci	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Podnoszenie standardów w zakresie wyposażenia gminnych służb komunalnych w sprzęt i urządzenia niezbędne do osiągnięcia zamierzonych celów			Proces ciągły	
2. Wspieranie poprawy dostępu do usług, w tym telekomunikacyjnych, likwidacja barier architektonicznych			Do skutku	

Za gospodarkę komunalną na terenie Gminy odpowiada Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wągrowcu. GZGKiM jest jednostką organizacyjną Gminy, odpowiedzialną za czynności związane z obsługą mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków.

Sukcesywna wymiana, modernizacja i doposażanie Zakładu w nowoczesny sprzęt jest warunkiem niezbędnym do świadczenia przez niego usług na odpowiednim poziomie.

Budowa sieci światłowodowej leży w gestii prywatnych podmiotów, jednak Gmina może wspierać ten proces, na przykład poprzez pobieranie niskich opłat za zajęcie pasa drogowego.

Program 3. Działania na rzecz rozwoju gospodarczego Gminy

Rozwój gospodarczy jest podstawowym sposobem poprawy warunków życiowych i przeciwdziałania bezrobociu. Samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na aktywność gospodarczą na terenie gminy. Mimo tego powinien podejmować działania, wspierające działalność gospodarczą.

W pierwszej kolejności powinny one polegać na efektywnym planowaniu przestrzennym, pozwalającym na przeznaczanie określonych terenów pod aktywność gospodarczą, a następnie – w miarę możliwości finansowych – na uzbrajaniu posiadanych terenów pod różnego rodzaju inwestycje. Duże znaczenie dla inwestorów ma także dobra obsługa ze strony Urzędu Gminy oraz wszelkie inne działania, ułatwiające prowadzenie biznesu, takie jak informacja i promocja gospodarcza, doradztwo, czy ulgi podatkowe.

Bardzo interesującą formą aktywności gospodarczej jest agroturystyka, bowiem łączy ona w sobie wiele rodzajów usług i w swojej „czystej” postaci sprzyja kultywowaniu lokalnych tradycji, na przykład kulinarnych, czy rzemieślniczych.

W ramach niniejszego programu przewidziano wdrożenie dwóch projektów, obejmujących wyżej wymienione rodzaje działań.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 4.1.

Nazwa programu	Działania na rzecz rozwoju gospodarczego Gminy		Numer programu	4
Nazwa projektu	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości		Numer projektu	4.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie możliwości inwestowania na terenie Gminy Zwiększenie skali prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy, zmniejszenie bezrobocia			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, inwestorzy, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Starostwo Powiatowe	
Beneficjenci	Inwestorzy i mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (por. Projekt 2.1.)			Proces ciągły	
2. Wspieranie procesu inwestycyjnego: - Właściwa polityka informacyjna - pomoc w załatwianiu formalności - przygotowywanie ofert inwestycyjnych			Proces ciągły	
3. Nabywanie gruntów przez Gminę z przeznaczeniem na poprawę dostępu drogowego do terenów inwestycyjnych			Proces ciągły	
4. Uzbrajanie terenów pod inwestycje (w miarę potrzeb i możliwości)			Proces ciągły	
5. Wspieranie miejscowych firm: - badanie potrzeb - ulgi inwestycyjne - sprawną obsługą ze strony Gminy - organizacja forum gospodarczego			Proces ciągły	
6. Wspieranie rozwoju lokalnej, małej przedsiębiorczości			Proces ciągły	

7. Wsparcie działania przedsiębiorstw na rzecz pozyskania dofinansowywania tworzenia nowych miejsc pracy i przekwalifikowywania obecnych pracowników – przekazywanie informacji, wskazywanie źródeł pomocy w sporządzaniu wniosków aplikacyjnych (np. Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego)	Proces ciągły
8. Promocja terenów inwestycyjnych (pod działalność gospodarczą oraz gminnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe)	Proces ciągły

Podstawowym warunkiem inwestowania przez przedsiębiorców na danym terenie jest pozyskanie odpowiednich gruntów pod działalność gospodarczą. W miarę możliwości prawnych, finansowych i organizacyjnych, Gmina pragnie wspierać w tej sferze obecnych i potencjalnych przedsiębiorców. W tym celu Gmina zabezpieczyła w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny pod działalność gospodarczą. W miarę potrzeb i posiadanych środków sporządzane będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem na tereny inwestycyjne. Dodatkowa zachętą może być kreowanie polityki fiskalnej w wymiarze wspierającym przedsiębiorców.

Bardzo ciekawym pomysłem jest idea stymulowania rozwoju lokalnej, małej przedsiębiorczości poprzez niestandardowe działania, takie jak organizacja miniryunku lokalnych produktów, utworzenie giełdy wzajemnej pomocy (barter), utworzenie bazy danych o lokalnych fachowcach, giełda pomysłów na przedsiębiorcze działania, promowanie produktów lokalnych, prowadzenie dedykowanej polityki informacyjnej na temat możliwości prowadzenia małej działalności.

Gmina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób, preferujących spokojne otoczenie i jednocześnie posiadających dogodny dojazd do pracy, zwłaszcza na terenie Wągrowca. Przyciąganiu takich osób warto i należy poświęcić uwagę i wysiłki, promując nie tylko samo miejsce, ale i niewątpliwie jego walory w postaci rozbudowanej oferty oświatowej, kulturalnej i sportowej.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr4.2.

Nazwa programu	Działania na rzecz rozwoju gospodarczego Gminy		Numer programu	4
Nazwa projektu	Wspieranie rozwoju agroturystyki		Numer projektu	4.2.
Cel realizacji projektu	Powstawanie nowych i rozwój istniejących gospodarstw agroturystycznych, zwiększenie liczby turystów, zwiększenie liczby miejsc pracy, wzrost dochodów budżetu Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Prywatni przedsiębiorcy, LGD, LGR	
Beneficjenci	Turyści, mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Wspieranie powstawania gospodarstw agroturystycznych poprzez: - wskazywanie dobrych praktyk - szkolenia - doradztwo			Proces ciągły	
2. Zachęcanie do wprowadzania usług gastronomicznych oraz nauki przetwarzania produktów rolnych i leśnych (kreowanie produktów lokalnych) oraz ich sprzedaży			Proces ciągły	
3. Zachęcanie do rozszerzenia i uatrakcyjnienia oferty turystycznej, na przykład wykorzystanie walorów przyrodniczych Gminy – ornitologia, obserwacje zwierząt, wędkarstwo, grzyby, etc.			Proces ciągły	
4. Promowanie oferty agroturystycznej: - materiały promocyjne Gminy - targi turystyczne - działalność LGD i LGR i innych organizacji pozarządowych - poprzez gminy partnerskie - poprzez współpracę z KGW			Proces ciągły	

Gmina nie posiada wybitnych warunków, aby stać się istotnym ośrodkiem turystycznym na skalę kraju, tym niemniej bogactwo lasów i jezior oraz zabytków, w połączeniu z rozwiniętą siecią szlaków pieszych, rowerowych, konnych i kajakowych, a także zorganizowane strzeżone kompieliska powodują, że jest ona atrakcyjnym miejscem do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.

Obecnie na stronie internetowej gminy Wągrowiec w zakładce „Dla turysty”⁵, znajduje się szczegółowa informacja o 8 obiektach agroturystycznych. W ramach niniejszego projektu zaplanowano realizację zadań, mających na celu rozbudowę bazy noclegowej wraz z interesującą ofertą towarzyszącą.

⁵ https://gminawagrowiec.pl/cms/21562/dla_turysty

Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Drugim celem strategicznym, po zapewnieniu dobrych warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy, jest zapewnienie wysokiego poziomu usług społecznych, które powinny stwarzać mieszkańcom możliwości rozwoju i ciekawego spędzania wolnego czasu.

Należą do nich:

- oświata
- kultura i tradycja
- rozrywka i integracja
- sport i rekreacja
- zdrowie i pomoc społeczna
- zapewnienie bezpieczeństwa
- usługi administracyjne.

Jak już wcześniej wspomniano, wyniki przeprowadzonych analiz i dyskusji wskazują na to, że społeczność lokalna oczekuje dalszego poszerzenia zakresu i poprawy poziomu świadczenia tej grupy usług. Dotyczą one w pierwszej kolejności dalszej poprawy jakości nauczania i bazy oświaty oraz zwiększenia nakładów na kulturę, rozrywkę oraz infrastrukturę sportową i rekreacyjną.

Zostały one zgrupowane w trzech programach strategicznych, które poniżej zostaną po kolei omówione. Łącznie znajduje się w nich 11 projektów, których realizacja przybliżyć będzie zamierzony w wizji stan docelowy, czyli dogodne warunki życia, rozwoju i wypoczynku w Gminie.

Program 4. Oświata, kultura, sport, rekreacja

Mieszkańcy dobrze oceniają oświatę w Gminie, zwłaszcza jeżeli chodzi o dostępność sieci przedszkoli i szkół. Szczególnie wysoką ocenę otrzymała dostępność i jakość opieki przedszkolnej – aż 67% ocen bardzo dobrych i dobrych. Mimo że w badaniu ankietowym jakość nauczania w szkołach wypadła zadowalająco – 55% pozytywnych, 28% przeciętnych i 18% negatywnych, to z przeprowadzonych wywiadów i spotkań plenarnych wynika, że jest to sfera, która budzi zdecydowany niepokój wielu mieszkańców.

Ponadto, jak chyba w każdej gminie, nie wszystkie potrzeby, dotyczące infrastruktury oświaty zostały zaspokojone – placówki te wymagają doinwestowania, zarówno jeżeli chodzi o same budynki, jak i zaplecze sportowe. Niestety obowiązujący w Polsce od wielu lat system finansowania oświaty, skutkujący ogromnymi nakładami ze strony gminy na wydatki bieżące w tym zakresie, powoduje duże ograniczenia w finansowaniu inwestycji.

Jeżeli chodzi o kulturę i rozrywkę, to tylko 43% respondentów pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze) oceniło ich dostępność. Przeciwnego zdania było 24% osób. Świadczy to o tym, że należy nadal rozwijać ten typ usług społecznych.

Dostępność infrastruktury i usług z zakresu sportu i rekreacji oceniono lepiej – 48% ocen było bardzo dobrych i dobrych, a negatywnych – 23%.

Łącznie w ramach niniejszego programu zaproponowano do realizacji cztery projekty strategiczne.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.1.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	5
Nazwa projektu	Poprawa jakości nauczania w szkołach gminnych		Numer projektu	5.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa wyników nauczania, stworzenie lepszych szans rozwoju uczniów			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Szkoły, uczniowie, rodzice	
Beneficjenci	Uczniowie, nauczyciele, rodzice			
Zadania			Czas realizacji	
1. Poprawa wyników nauczania poprzez: - położenie nacisku na wieloaspektowy rozwój dzieci i młodzieży m.in. poprzez: - inwestowanie w zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i kształtujące kreatywność - rozwijanie kompetencji kluczowych - wsparcie nauczycieli m.in. poprzez doskonalenie nauczycieli i kadry kierowniczej szkół w zakresie myślenia innowacyjnego i wyzwań nowoczesnej edukacji oraz problemów cywilizacyjnych oraz zewnętrzną pomoc instytucjonalną w rozwiązywaniu problemów z uczniami i rodzicami - wczesne diagnozowanie uczniów w celu zapewnienia właściwej pomocy psychologiczno- pedagogicznej - przygotowanie programu stypendialnego dla najlepszych uczniów			Proces ciągły	
2. Wykorzystanie szkół po godzinach, ich nieodpłatne udostępnianie, np. koła zainteresowań, organizowanie naukowych eventów			Proces ciągły	
3. Praca z rodzicami, wspieranie ich, wzmacnianie ich roli w wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży, edukacja rodziców poprzez szkolenia, wykłady, warsztaty			Proces ciągły	
4. Współpraca szkół z instytucjami wspierającymi rodzinę, instytucjami kultury w celu rozwijania czytelnictwa i świadomości kulturalnej, szczególnie w kontekście historii lokalnej i kultury regionalnej, z organizacjami pozarządowymi w celu budowania i organizowania społeczności lokalnej i budowania partnerstw			Proces ciągły	

5. Reorganizacja sieci szkół i dostosowanie do potrzeb i możliwości Gminy	2023
---	------

Podczas analizy poszczególnych sfer świadczenia usług publicznych na terenie Gminy okazało się, że istnieją spore uwagi do poziomu nauczania w szkołach podstawowych, czego wymiernym wskaźnikiem są słabe wyniki egzaminów (mimo posiadania dobrej infrastruktury oświaty). 9% mieszkańców podczas badania ankietowego oceniło, że poziom nauczania jest bardzo dobry, 47% - dobry, 28% - przeciętny, 11% - zły, 7% - bardzo zły.

Najlepszym sposobem na poprawę wyników jest (oprócz właściwego doboru przez dyrektorów kadry nauczycielskiej) rozszerzenie palety zajęć dodatkowych, pozwalających na indywidualizację pracy zarówno z uczniami najbardziej wymagającymi wsparcia, jak i najzdolniejszymi. Organizacja zajęć dodatkowych w szkołach ma wiele zalet – pozwala na rozwój uczniów, ich integrację, atrakcyjne spędzanie wolnego czasu. Rozszerzenie oferty będzie następowało w wyniku pojawienia się zapotrzebowania lub możliwości finansowania z zewnętrznych źródeł. Pomocne będzie tutaj wykorzystanie funduszy unijnych.

Inne, zaproponowane działania w ramach niniejszego projektu to między innymi doskonalenie zawodowe nauczycieli, czy współpraca szkół z instytucjami wspierającymi rodzinę i instytucjami kultury.

Nie ulega wątpliwości, że niezmiernie ważna jest tutaj rola rodziców, dlatego też planowana jest praca z nimi, wspieranie ich i wzmacnianie ich roli w wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży.

Osobną kwestią są koszty ponoszone na oświatę, które stanowią około 1/3 wydatków bieżących, nie licząc dużych inwestycji, ponoszonych w tej sferze. Głównym problemem są wysokie koszty, generowane przez małe szkoły, do których uczęszcza po kilkudziesięciu uczniów. Reorganizacja szkół jest niezbędna z uwagi na konieczność spełnienia wymogów ustawy reformującej system oświaty.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.2.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	5
Nazwa projektu	Poprawa infrastruktury i wyposażenia obiektów oświatowych		Numer projektu	5.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków nauki i nauczania			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe	
Beneficjenci	Uczniowie i nauczyciele			
Zadania			Czas realizacji	
1. Remonty i modernizacje budynków oświatowych			2020-2030	
2. Rozwój szkolnej infrastruktury sportowej			2020-2030	
3. Systematyczna poprawa wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne			Proces ciągły	

Na terenie gminy Wągrowiec działają placówki oświatowe (stanowiące gminne jednostki organizacyjne):

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Żelicach
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jakuba Wujka w Siennie
- Szkoła Podstawowa w Łaziskach im. Franciszka Łakińskiego
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie Żońskim
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiatrowie
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łeknie.

W ostatnich latach stan bazy gminnej oświaty uległ znacznej poprawie. Jeżeli chodzi o minusy, to w ankietach wskazano zbyt wysokie nakłady na utrzymanie szkół oraz braki sal gimnastycznych i boiska.

Do najważniejszych, potrzebnych prac remontowych i modernizacyjnych, dotyczących budynków oświatowych, należą:

- Termomodernizacja i wymiana oświetlenia wewnętrznego w szkole w Łaziskach
- Termomodernizacja i wymiana oświetlenia wewnętrznego „starej szkoły” w Łeknie
- Wymiana instalacji centralnego ogrzewania i oświetlenia wewnętrznego oraz modernizacja kotłowni w Żelicach

- Remont i rozbudowa szkoły w Żelicach, w tym o część świetlicową, pomieszczenia lekcyjne i część przedszkolną
- Remont i rozbudowa szkoły w Łaziskach.

Z kolei w przypadku szkolnej infrastruktury oświatowej zaplanowano m.in.:

- Budowę sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Pawłowie Żońskim
- Budowę kompleksu lekkoatletycznego w Łeknie.
- Przebudowa małej szkoły w Łeknie

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.3.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	5
Nazwa projektu	Uatrakcyjnienie oferty kultury i rozrywki		Numer projektu	5.3.
Cel realizacji projektu	Stworzenie warunków do rozwoju kultury na terenie Gminy, zwiększenie oferty kulturalnej, integracja mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy Wągrowiec i Gminny Ośrodek Kultury w Łeknie	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	sołectwa, OSP, LGD, KGW, szkoły, organizacje pozarządowe, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rozwój oferty Gminnego Ośrodka Kultury: - Aktywność filii bibliotecznych - Organizowanie imprez rekreacyjnych (otwartych i biletowanych) o zasięgu lokalnym i regionalnym - Organizacja imprez o charakterze kulturowym - Zróżnicowanie oferty kulturalnej, tak by była ona atrakcyjna dla wszystkich grup wiekowych			Proces ciągły	
2. Szersze wykorzystanie gminnej bazy sportowej i kulturalnej, w tym również świetlic wiejskich, w tym jako bazy lokalowej dla organizacji pozarządowych dla działań aktywizujących społeczeństwo			Proces ciągły	
3. Zagospodarowanie kompleksu archeologicznego nad J. Łekneńskim			Do 2030	
4. Zwiększenie stopnia wykorzystania dziedzictwa kulturowego Gminy Wągrowiec w rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych gminy, m.in. poprzez uzyskanie Znaku Dziedzictwa Europejskiego			Proces ciągły	
5. Stworzenie wirtualnego muzeum gminnego - prezentacja lokalnych pamiątek i eksponatów, zabytków ruchomych, dokumentów, itp.			Do 2030	
6. Wspieranie organizacji szkoleń lokalnych przewodników turystycznych			Proces ciągły	
7. Współpraca z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, KGW i innymi organizacjami w celu rozwijania czytelnictwa i świadomości kulturalnej, szczególnie w kontekście historii lokalnej i kultury regionalnej			Proces ciągły	

Wyniki badania ankietowego wykazały, że 43% mieszkańców jest zadowolonych z oferty kultury i rozrywki w Gminie, 24% było zdecydowanie przeciwnego zdania, natomiast pozostałych 33% oceniło tę sferę jako przeciętną.

Z przeprowadzonych wywiadów i spotkań wynika, że generalnie lokalna oferta jest wystarczająca, każdy coś dla siebie znajdzie. Wiele zależy od aktywności danego sołectwa. Organizowanych jest wiele imprez, w tym podtrzymujących tradycje. Z drugiej strony, mieszkańcy pytani o najważniejsze działania o charakterze nieinwestycyjnym, jakie powinny być przeprowadzane w ich miejscowościach, zdecydowanie opowiedzieli się za festynami rodzinnymi.

W tabeli powyżej znalazło się kilka ciekawych pomysłów na działania, których wdrożenie z pewnością doprowadzi do zwiększenia oferty kultury i rozrywki w Gminie i tym samym zwiększy stopień zadowolenia lokalnej społeczności z życia na swoim terenie.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.4.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	5
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej		Numer projektu	5.4.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie dobrych warunków do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i gości, zapewnienie atrakcyjnych form aktywnego spędzania wolnego czasu			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe, kluby sportowe, sołectwa	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Modernizacja , rozbudowa i doposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych			2020-2030	
2. Tworzenie otwartych stref aktywności dla dzieci i dorosłych			2020-2030	
3. Modernizacja kąpielisk i rozwój oferty w ich pobliżu			2020-2030	
4. Zwiększenie skali wykorzystania istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej			Proces ciągły	
5. Organizacja amatorskich rozgrywek międzysołeckich i międzyszkolnych w różnych dyscyplinach			Proces ciągły	
6. Wyszukiwanie i wspieranie animatorów sportu (wykorzystanie sal sportowych przy szkołach do zajęć), zachęcanie mieszkańców i sołtysów do większej aktywności			Proces ciągły	
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi , których celem statutowym jest wspieranie aktywnego i zdrowego stylu życia			Proces ciągły	

Mimo posiadania bogatej bazy do uprawiania sportu i rekreacji, mieszkańcy Gminy oczekują, że w kolejnych latach będzie ona nadal wzbogacana o nowe obiekty, a istniejące będą modernizowane. W ślad za tym powinna iść coraz większa aktywność mieszkańców, przejawiająca się zarówno w liczbie klubów i sekcji, jak i odsetku mieszkańców, regularnie, aktywnie spędzających wolny czas.

W tabeli powyżej znajduje się szczegółowe zestawienie planowanych zadań. Większość z nich dotyczy modernizacji istniejącej infrastruktury oraz rekreacyjnego zagospodarowania terenu w różnych miejscowościach.

Sama atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna to za mało, aby można było mówić o stworzeniu wystarczających warunków do aktywności ruchowej mieszkańców. Potrzebna jest ciekawa, różnorodna oferta, zaspokajająca oczekiwania różnych grup mieszkańców. Ciekawym pomysłem jest organizacja większej liczby regularnych, ogólnodostępnych rozgrywek w najpopularniejszych dyscyplinach – między sołectwami, szkołami, czy klubami.

Program 6. Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo

Projekt 6.1. Profilaktyka zdrowotna dla różnych grup mieszkańców

Projekt 6.2. Wsparcie najbardziej potrzebujących grup mieszkańców

Projekt 6.3. Polityka senioralna w gminie Wągrowiec

Projekt 6.4. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Z istniejącej na terenie gminy opieki zdrowotnej zadowolonych jest około 2/3 mieszkańców (wynik badania ankietowego – suma ocen bardzo dobrych, dobrych i zadowalających). Trzeba zdawać sobie sprawę, że samorząd gminny praktycznie nie posiada narzędzi oddziaływania na publiczną służbę zdrowia, jest to zadanie Państwa. Inaczej sprawa wygląda z profilaktyką zdrowia, stąd osobny projekt, dotyczący tej problematyki.

Jeżeli chodzi o pomoc społeczną, to jest ona oceniana pozytywnie. Wśród największych wyzwań w tej sferze wymieniono przede wszystkim narastające (podobnie jak w całym kraju) zjawisko starzenia się społeczeństwa, powodujące coraz większe potrzeby, dotyczące zapewnienia opieki osobom starszym, zarówno chorym, jak i zdrowym. Ta druga grupa mieszkańców będzie coraz bardziej zainteresowana aktywnym spędzaniem wolnego czasu wśród rówieśników.

Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy jest oceniany przez mieszkańców pozytywnie (aż 86% ocen bardzo dobrych, dobrych i zadowalających), co nie oznacza, że nie trzeba podejmować w tej dziedzinie w kolejnych latach żadnych działań.

W ramach niniejszego programu sformułowano cztery projekty o wskazanej wyżej tematyce.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.1.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	6
Nazwa projektu	Profilaktyka zdrowotna dla różnych grup mieszkańców		Numer projektu	6.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty, NFZ	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Zwiększenie liczby zajęć profilaktyczno-wychowawczych (wykorzystanie obiektów gminnych)			Proces ciągły	
2. Organizacja akcji prozdrowotnych (też w świetlicach, np. zdrowe gotowanie) z zewnętrznymi partnerami			Proces ciągły	
3. Realizacja programów profilaktycznych: przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie			Proces ciągły	
4. Sukcesywna realizacja programów profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia			Proces ciągły	
5. Edukacja prozdrowotna			Proces ciągły	

W dzisiejszych czasach, w obliczu znacznej dostępności używek i statystyk, wskazujących na rosnący odsetek osób z nadwagą na skutek niewłaściwego odżywiania, niezmiennie istotne jest propagowanie modelu zdrowego stylu życia.

Liczne zadania, wskazane w powyższej tabeli, nakierowane przede wszystkim na wzrost świadomości społecznej i wskazywanie dobrych wzorców, są odpowiedzią na powyższe problemy.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.2.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	6
Nazwa projektu	Wsparcie najbardziej potrzebujących grup mieszkańców		Numer projektu	6.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Tworzenie lokali socjalnych			2022	
2. Ustalenie zasad nabycia lokali komunalnych na preferencyjnych warunkach			2022	
3. Realizacja programu wsparcia rodziny, w tym Gminna Karta Dużej Rodziny			Proces ciągły	
4. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej			2020-2030	
5. Aktualizacja i realizacja programów wsparcia , w tym m.in. Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Wągrowiec			Proces ciągły	

Główne powody korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy to długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i ubóstwo. Jednocześnie duża część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej to osoby starsze. Nie ma w tym niczego zaskakującego w obliczu faktu, że społeczność Gminy szybko się starzeje. W ciągu ostatnich 10 lat w Gminie przybyło około 500 mieszkańców, a jednocześnie o tyle samo wzrosła wielkość grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Z tego powodu przygotowanie i realizacja różnorodnych programów wsparcia, dotyczących na przykład przyznawania i odpłatności za mieszkania komunalne, czy wsparcia rodziny, są ważnym elementem wrażliwie społecznego zarządzania samorządem.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.3.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	6
Nazwa projektu	Polityka senioralna w gminie Wągrowiec		Numer projektu	6.3.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie wszechstronnego wsparcia dla osób starszych z terenu Gminy			
Jednostka koordynująca	Ośrodek Pomocy Społecznej	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Przyjęcie i wdrożenie programu polityki senioralnej			2021	
2. Promowanie współpracy międzypokoleniowej			Proces ciągły	
3. Wsparcie i współprac z organizacjami senioralnymi				

Wskazane w poprzednim projekcie dane wyraźnie wskazują, że kwestia starzenia się społeczności Gminy i spowodowane tym działania będą odgrywały coraz większe znaczenie w działaniach samorządu.

Dlatego też planowane jest wypracowanie kompleksowego programu dla seniorów, obejmującego nie tylko zadania z zakresu pomocy społecznej, ale także, wychodząc naprzeciw rosnącym oczekiwaniom oferty ciekawego i bezpiecznego spędzania wolnego czasu przez osoby starsze, propozycje różnorodnych aktywności ruchowych i intelektualnych.

Najważniejszymi elementami polityki senioralnej będą:

- Bilans 60-latka
- Kontynuacja programu koperty życia
- Uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning)
- Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz aktywnego stylu życia
- Kontynuacja programu Gminna Karta Seniora.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.4.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	6
Nazwa projektu	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy		Numer projektu	6.4.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Policja, OSP, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Podniesienie skuteczności działalności prewencyjnej dzielnicowych			Proces ciągły	
2. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa			Proces ciągły	
3. Doposażanie OSP w nowoczesny sprzęt, wyposażenie i pojazdy oraz modernizacja i przebudowa remiz OSP			Proces ciągły	
4. Organizacja nauki jazdy na rowerach oraz egzaminów na kartę rowerową (w szkołach)			Proces ciągły	
5. Działania edukacyjne dotyczące cyberprzemocy			Proces ciągły	
6. Współdziałanie przy budowie bezpiecznych szlaków i ścieżek wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych			Proces ciągły	

Stan bezpieczeństwa publicznego w gminie jest przez jej mieszkańców oceniany wysoko – ocen bardzo dobrych i dobrych jest 53%, a średnich – 32%. Niewiele jest ocen zdecydowanie negatywnych (5%).

Jednym z priorytetów w tej dziedzinie jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, przede wszystkim poprzez większą aktywność dzielnicowych w utrzymywaniu kontaktów z mieszkańcami.

Bardzo ważne jest także prowadzenie jak najliczniejszych akcji profilaktycznych, dotyczących bezpieczeństwa, wśród mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży.

Należy także pamiętać o systematycznym wspieraniu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w zakresie wyposażenia sprzętowego i modernizacji remiz tym bardziej, że najczęściej to właśnie oddziały OSP są pierwszymi, które docierają na miejsce zdarzenia. W tej dziedzinie najważniejsze potrzeby to:

- Przebudowa budynku z przeznaczeniem na remizę dla OSP Rąbczyn
- Modernizacja remizy OSP Ochodza
- Modernizacja remizy OSP Werkowo
- Doposażenie jednostek OSP w pojazdy:
 - OSP Łekno – samochód ciężki,
 - OSP Pawłowo Żońskie – samochód średni,
 - OSP Werkowo – samochód lekki,
 - OSP Ochodza – samochód lekki.

Program 7. Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą

Naturalnym jest, że wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy i kształtowaniem się społeczeństwa obywatelskiego, z roku na rok rosną oczekiwania mieszkańców pod adresem przedstawicieli samorządu gminnego. Dotyczą one przede wszystkim sprawnego zarządzania podległym mieniem, aktywizacji i integracji lokalnej społeczności oraz szybkiej i sprawnej obsługi ze strony pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek.

Ten ostatni element jest bardzo wysoko oceniany – praca urzędników gminnych została oceniona bardzo dobrze i dobrze przez 67% respondentów, a zadowolająco przez kolejnych 22%.

Niniejszy program obejmuje trzy projekty.

Pierwszy z nich zawiera wiele ciekawych pomysłów, związanych z aktywizacją i integracją mieszkańców.

Kolejny projekt obejmuje działania z dziedziny strategicznego zarządzania Gminą, polityki finansowej i promocji

Ostatni projekt dotyczy kwestii najbardziej palących w ostatnich miesiącach, czyli epidemii koronawirusa i różnorodnych działań, które można podjąć, aby lepiej poradzić sobie w ewentualnych kolejnych, podobnych przypadkach.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 7.1.

Nazwa programu	Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą		Numer programu	7
Nazwa projektu	Aktywizacja mieszkańców, wspieranie aktywności i integracji społecznej		Numer projektu	7.1.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu społecznym gminy, zwiększenie liczby organizacji pozarządowych i innych form aktywności społecznej, większa integracja mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Jednostki gminne, sołectwa, organizacje pozarządowe, szkoły, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym konsultowanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi			Proces ciągły	
2. Wspieranie lokalnych liderów - animatorów świetlic, animatorów sportu			Proces ciągły	
3. Przygotowanie i realizacja programów współpartycypacyjnych dla aktywnych sołectw			2030	
4. Podejmowanie działań na rzecz budowania poczucia wspólnotowości			Proces ciągły	
5. Szkolenia na temat przygotowania i prowadzenia strony internetowej organizacji pozarządowych, działających na terenie Gminy			2025	
6. Organizacja konkursów na najładniejsze obejścia			Proces ciągły	
7. Organizacja kiermaszy i giełd rzeczy używanych			Proces ciągły	

8. Promocja lokalnych produktów i zasobów	Proces ciągły
---	---------------

Przeprowadzone badanie ankietowe oraz analiza SWOT wykazały, że generalnie aktywność mieszkańców nie jest duża; wysoka jest tylko tam, gdzie działają organizacje pozarządowe.

Aby aktywizować i jednoczyć mieszkańców, lokalny samorząd pragnie podejmować wiele różnorodnych działań, które zostały wymienione w powyższej tabeli.

Działania samorządu będą więc dwukierunkowe – będą zachęcały pojedynczych mieszkańców do udziału w różnego rodzaju aktywnościach oraz wspierały powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 7.2.

Nazwa programu	Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą		Numer programu	7
Nazwa projektu	Sprawne zarządzanie Gminą		Numer projektu	7.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie szybszego tempa rozwoju gminy, zapewnienie jak najwyższego poziomu świadczenia usług komunalnych i społecznych			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Jednostki gminne	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Prowadzenie polityki, zmierzającej do niwelowania dysproporcji między różnymi sołectwami – dbanie o zrównoważony rozwój Gminy oraz przeciwdziałanie podziałom na starych i nowych mieszkańców			Do skutku	
2. Promowanie gminy jako atrakcyjnego miejsca: - poprzez stronę internetową gminy - poprzez portale społecznościowe - ogłoszenia w prasie lokalnej - poprzez targi i organizacje do których gmina należy			Proces ciągły	
3. Rozwój e-usług jako dogodnej formy załatwiania spraw w Urzędzie, w tym dokonywanie płatności elektronicznych			Proces ciągły	
4. Przygotowanie i wdrożenie programu odpracowywania należności na rzecz Gminy			2030	
5. Aktywna promocja Gminy			Proces ciągły	

Naturalnym jest, że wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy i kształtowaniem się społeczeństwa obywatelskiego, z roku na rok rosną oczekiwania mieszkańców pod adresem przedstawicieli samorządu gminnego. Dotyczą one przede wszystkim sprawnego zarządzania podległym mieniem, skutecznej promocji gospodarczej i turystycznej oraz szybkiej i sprawnej obsługi ze strony pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek. Ten ostatni aspekt został wysoko oceniony przez mieszkańców w badaniu ankietowym –

67% respondentów wypowiedziało się pozytywnie o obsłudze administracyjnej, a odpowiedzi zdecydowanie negatywnych było zaledwie 4%.

Przeprowadzone wywiady i badanie ankietowe wykazały, że poważnym problemem Gminy jest zróżnicowanie miejscowości pod względem wyposażenia w infrastrukturę komunalną i społeczną. Rodzi to czasami niezadowolenie, podobnie jak niekiedy roszczeniowa postawa nowych mieszkańców, powodująca podziały między nimi a „starymi” mieszkańcami.

Jednym z priorytetów działania samorządu jest dążenie do wyeliminowania konfliktów i zapewnienie rozwoju wielofunkcyjnego Gminy. Bardzo istotne będzie umiejętne promowanie się Gminy jako terenu, na którym warto osiąść na stałe.

Oprócz standardowych metod promocji planowane są inne formy marketingowe, takie jak na przykład wprowadzenie systemu identyfikacji ciekawych miejsc (np. oznakowanie kodem QR obiektów historycznych i zabytkowych).

Ambitnym zamierzeniem jest również przygotowanie monografii Gminy.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 7.3.

Nazwa programu	Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą		Numer programu	7
Nazwa projektu	Życie po koronawirusie		Numer projektu	7.3.
Cel realizacji projektu	Przygotowanie samorządu i mieszkańców do ewentualnych, kolejnych zagrożeń			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Jednostki gminne, organizacje pozarządowe, inne podmioty	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Zwiększenie obsługi interesantów w Urzędzie Gminy oraz w jednostkach podległych w formie e-usług			Proces ciągły	
2. Opracowanie polityki bezpieczeństwa, obejmującej w pierwszej kolejności: - mechanizmy szybkiej komunikacji z mieszkańcami w sytuacjach kryzysowych - procedury podejmowania szybkich decyzji - zapewnienie właściwego wyposażania jednostek i obiektów - organizację bezpośrednich dostaw produktów do najbardziej potrzebujących osób - wypracowanie modelu współpracy z organizacjami samorządowymi, wolontariuszami itp. na wypadek sytuacji nadzwyczajnych			2021	
3. Wyposażenie placówek oświaty w sprzęt teleinformatyczny			Do skutku	

Różnorodne problemy, jakie pojawiły się w związku z epidemią koronawirusa skutkują między innymi nowymi rozwiązaniami, dotyczącymi wielu kwestii, takich jak na przykład zdalna obsługa administracyjna w Urzędzie i gminnych jednostkach, czy nauczanie w szkołach.

Jednocześnie okazało się, że wręcz niezbędne jest opracowanie i przyjęcie polityki bezpieczeństwa, dzięki czemu władze Gminy będą dysponowały konkretnymi procedurami postępowania w sytuacji ewentualnych, kolejnych zagrożeń.

7. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM

7.1. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) została przyjęta przez Radę Ministrów 17 września 2019 roku. Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki.

Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

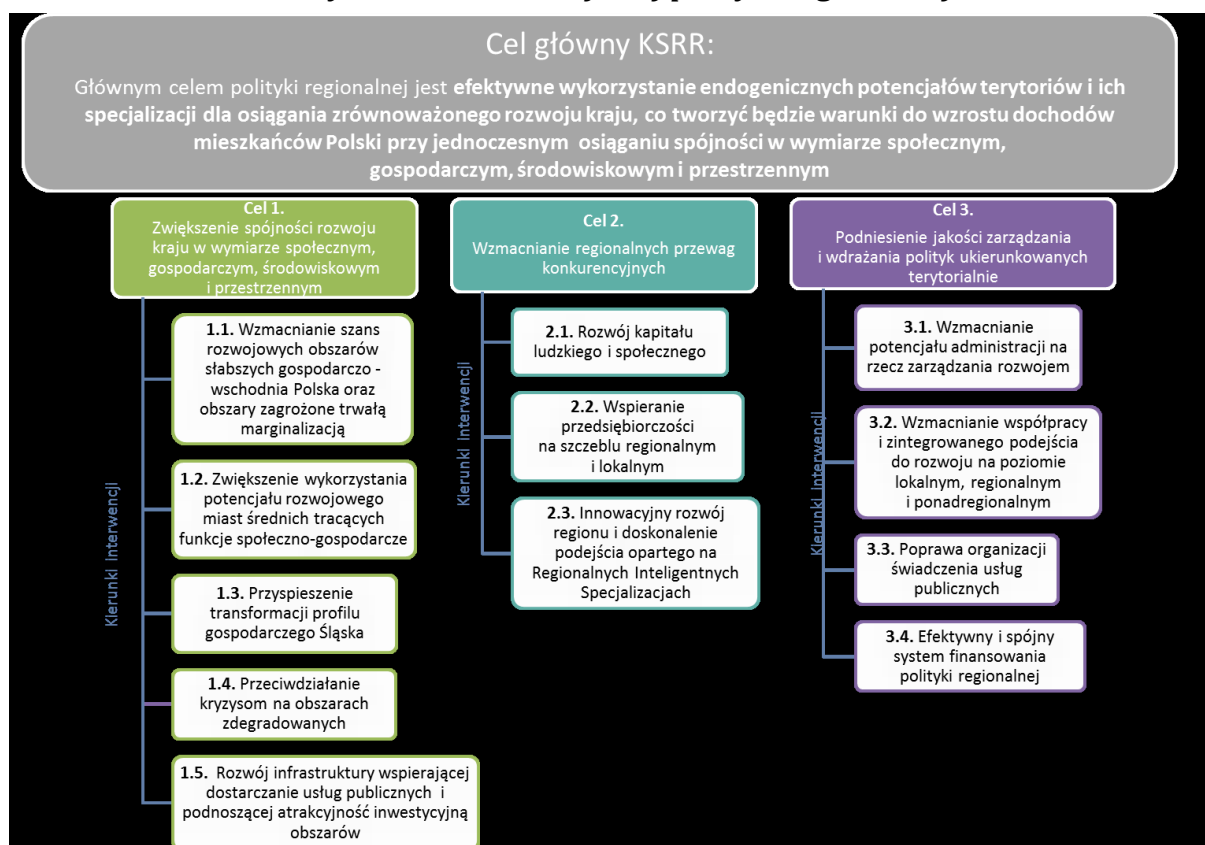
Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cele 2 i 3) z celem 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Trzy cele szczegółowe to:

- 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym**
- 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych**
- 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.**

W ramach każdego z celów zidentyfikowano kilka kierunków interwencji, co wskazano na poniższym schemacie:

Rysunek 2. Cele krajowej polityki regionalnej

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Warszawa, wrzesień 2019 r.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec projekty są w pełni zgodne z celami, przyjętymi w KSRR. Dokładne przyporządkowanie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Zgodność projektów strategicznych gminy Wągrowiec z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Kierunki interwencji w KSRR	Wyszczególnienie	Projekty strategiczne gminy Wągrowiec
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	- Infrastruktura transportowa - Infrastruktura komunalna - Infrastruktura społeczna - Infrastruktura łączności elektronicznej	1.1., 1.2., 1.3., 1.4. 2.1., 2.2. 3.1., 3.2., 3.3. 5.2., 5.3., 5.4. 7.3.
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	- Kształcenie wyższe i zawodowe - Kształcenie ustawiczne - Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego	5.1., 5.3., 5.4. 6.1., 6.2., 6.3., 6.4. 7.1., 7.2., 7.3.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	• Usługi Instytucji Otoczenia Biznesu dla MŚP • Wsparcie dla biznesu • Wsparcie dla lokalizacji inwestycji zewnętrznych	4.1., 4.2.
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem		7.3.
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych		5.1. 7.2., 7.3.

7.2. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2030 ze Strategią Wielkopolska 2030

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Nowa strategia regionalna pod nazwą „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku” (w skrócie „Strategia Wielkopolska 2030”) została przyjęta 27 stycznia 2020 roku.

W ramach dokumentu Strategii wizja województwa wielkopolskiego brzmi następująco:

Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie czterech celów strategicznych:

1. **Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców**
2. **Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu**
3. **Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski**
4. **Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.**

Każdemu z celów strategicznych jest podporządkowanych od dwóch do trzech celów operacyjnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec projekty są w pełni zgodne z celami strategicznymi i operacyjnymi, przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia tabela.

Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych gminy Wągrowiec z celami strategicznymi Województwa

Cele operacyjne	Kluczowe kierunki interwencji	Projekty strategiczne gminy Wągrowiec
1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	• Rozwój inicjatyw opartych o współpracę nauki i biznesu • Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu, profesjonalizacja usług IOB • Reindustrializacja regionalnej gospodarki • Rozwój sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego • Zwiększanie innowacyjności i umiędzynarodowienia MŚP	4.1., 4.2.
1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	• Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy • Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym • Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, w tym TIK	3.3. 5.1., 5.2. 7.3.
2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	• Wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny • Rozwój srebrnej gospodarki • Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu • Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej	4.1., 4.2. 6.1., 6.2., 6.3. 7.3.
2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	• Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej • Wyrównywanie szans edukacyjnych • Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej	3.2. 5.1., 5.2. 6.2., 6.3.
2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	• Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, równościowych, innowacyjnych, w tym rozwój innowacji społecznych • Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury • Rozwój przemysłu czasu wolnego	4.1., 4.2. 5.3., 5.4. 6.4. 7.1.

3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	• Rozwój transportu drogowego i ekomobilności • Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, w tym kolejowego • Rozwój regionalnego Portu Lotniczego Poznań-Ławica • Rozwój działalności logistycznej • Zagospodarowanie dróg wodnych dla celów turystycznych	1.1., 1.2., 1.3., 1.4.
3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	• Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości • Poprawa jakości powietrza • Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami • Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego • Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa • Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego	2.1., 2.2. 3.1., 3.3.
3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	• Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE i wodoru • Optymalizacja gospodarowania energią • Zapewnienie stabilnych dostaw paliw i energii	2.2.
4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług	• Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach • Wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych • Rozwój współzarządzania, z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej	7.2., 7.3.
4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	• Wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania • Rozwój instrumentów terytorialnych • Budowanie pozytywnego wizerunku oraz umacnianie rangi i rozwijanie współpracy regionu na arenie międzynarodowej	7.3.

8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY

Opracowanie, a następnie zatwierdzenie przez Radę Gminy dokumentu Strategii, to dopiero pierwszy etap cyklu zarządzania strategicznego Gminą. Kolejne jego elementy to:

- wdrażanie zapisów Strategii
- monitorowanie wdrażania Strategii
- ewaluacja (ocena) skutków realizacji działań
- ewentualne korekty planu i jego aktualizacja.

8.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się najpierw do opracowania szczegółowej diagnozy stanu gminy, a następnie Strategii jej rozwoju na następnych 11 lat, pójdzie na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, często w polskiej (i nie tylko) praktyce samorządowej zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia. Właśnie po to w pracach nad opracowywaniem Strategii wiele czasu poświęcono na rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania, czas wykonania, wykonawców i podmioty współpracujące.

Aby zaakceptowane przez Radę Gminy zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku gminy Wągrowiec organem tym będzie Wójt, który będzie realizował powyższe zadania w dużej mierze poprzez zespół wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy.

Zespół będzie przygotowywał analizę z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierającą informacje o zadaniach ukończonych, zadaniach będących w trakcie wykonywania oraz zadaniach nie rozpoczętych wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień. Konsekwencją wniosków, zawartych w analizie, może być propozycja nanoszenia zmian w dokumencie, polegających na przykład na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

W następnej kolejności analiza będzie prezentowana przez Wójta na posiedzeniu Rady Gminy.

8.2. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie realizacji poszczególnych zadań, wchodzących w skład projektów. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.** Monitoring jest rodzajem alarmu, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem.

Dzięki niemu można:

- podjąć działania zaradcze
- skorygować plany
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania powinien objąć następujące etapy:

- zdobycie wiedzy na temat tego, co w danym momencie powinno zostać już osiągnięte
- sprawdzenie, co faktycznie już zrobiono
- porównanie obydwu informacji i przygotowanie wniosków, czy możliwa jest terminowa realizacja planów
- w zależności od osiągniętych wyników – przygotowanie propozycji korekt
- dokonanie zmian w planach.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia; należy określić, jaka skala tych odchyleń będzie dla nas akceptowalna.

Monitoringiem w przypadku gminy Wągrowiec zajmować się będzie Zespół ds. Strategii. W przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z projektów (mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem, albo opóźnieniem), Koordynator Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Wójtowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji gminy.

Dla gminy Wągrowiec sporządzono indywidualny zestaw mierników, będących odzwierciedleniem zmian poziomu życia na jej terenie. Są to:

- 1) Liczba mieszkańców Gminy
- 2) Poziom dochodów Gminy na 1 mieszkańca
- 3) Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach Gminy
- 4) Odsetek gospodarstw domowych, posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, bądź posiadających przydomową oczyszczalnię ścieków
- 5) Długość utwardzonych dróg gminnych i długość ścieżek rowerowych
- 6) Odsetek środowisk, korzystających z pomocy społecznej
- 7) Liczba przestępstw
- 8) Liczba wykroczeń

- 9) Powierzchnia Gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- 10) Liczba podmiotów gospodarczych (REGON)
- 11) Liczba bezrobotnych mieszkańców
- 12) Liczba laureatów konkursów i olimpiad przedmiotowych.

Oceniając w kolejnych latach skutki realizacji Strategii należy wziąć pod uwagę to, że:

- Wartości mierników 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10 i 12 powinny się sukcesywnie zwiększać.
- Wartości mierników 6, 7, 8 i 11 powinny się sukcesywnie zmniejszać.

8.3. Ocena skutków realizacji Strategii (ewaluacja)

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, inaczej mówiąc potrzeb, które miały być osiągnięte. **Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze.**

Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- zakończenie danego zadania wcześniej
- zmiana celów
- zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

1. Czy poszczególne zadania zostały wdrożone na czas, w ramach założonego budżetu i czy zostały osiągnięte zaplanowane efekty? Jeżeli nie, to:
 - Dlaczego tak się stało?
 - Co możemy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów?
2. Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Jeżeli nie, to:
 - Dlaczego tak się stało?
 - Co możemy zrobić, aby zapewnić lepszą realizację w przyszłości?
 - Co możemy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań?Jeżeli tak, to czy mogliśmy to zrobić bardziej efektywnie (niższy koszt przy takim samym efekcie)?
3. Czy realizacja Strategii przyczyniła się do osiągnięcia naszych celów strategicznych? Czy osiągnięte rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długoterminowy charakter? Jeżeli nie, to:
 - Dlaczego tak się stało?

- Co możemy zrobić, aby osiągnąć bardziej długoterminowy charakter wyników i lepszą ocenę ich wpływu?
- Co możemy zrobić, aby zwiększyć długoterminowy charakter osiągniętych rezultatów?

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec będzie odpowiadać Zespół pracowników, przekazując analizę Wójtowi, a następnie przedkładając go Radzie Gminy.

8.4. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja

Zapisane w Strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

Przesłankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

1. Czas – obowiązująca strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana
2. Nastąpiły istotne zmiany wewnątrz Gminy, a szczególnie w jej otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie Strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, kryzys gospodarczy, czy społeczny, współpraca w ramach Powiatu
3. Początek kolejnej kadencji samorządu.

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji Rady Gminy powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty, bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź identyfikowanych potrzeb.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec będą pełnić wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy. Będą oni zbierać propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

8.5. Informowanie społeczeństwa

Naczelnym celem przygotowania, a następnie wdrażania Strategii jest, zapisane w wizji, zapewnienie mieszkańcom gminy Wągrowiec jak najbardziej dogodnych warunków do życia, pracy i wypoczynku. Realizacja Strategii ma służyć lokalnej społeczności i wobec tego powinna ona zostać powiadomiona o jej kluczowych zapisach, bowiem uchwalony przez

Radę Gminy dokument jest nie tylko „przewodnikiem” dla działań samorządu, ale pełni również funkcję informacyjną dla mieszkańców – powinni oni dowiedzieć się z niej, jakie działania będą w perspektywie kolejnych kilku lat podejmowane przez Urząd Gminy i podległe jednostki.

Oprócz publikacji pełnej wersji Strategii w Biuletynie Informacji Publicznej, najważniejsze tezy Strategii zostaną zaprezentowane poprzez stronę internetową Gminy i media lokalne.

Ważne jest także cykliczne informowanie lokalnej społeczności o postępach we wdrażaniu Strategii, przede wszystkim poprzez publikację corocznych, syntetycznych sprawozdań.

9. SPIS TABEL

Tabela 1. Ocena badanych dotycząca warunków życia w Gminie wg miejscowości.....	15
Tabela 2. Zakres czasowy projektów strategicznych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych gminy Wągrowiec z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030	86
Tabela 4. Zgodność projektów strategicznych gminy Wągrowiec z celami strategicznymi Województwa	88

10. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Miejscowości pochodzenia respondentów ankiety.....	12
Wykres 2. Poziom wykształcenia badanej grupy mieszkańców	13
Wykres 3. Status zawodowy respondentów.....	13
Wykres 4. Ocena warunków życia w Gminie	14
Wykres 5. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów).....	17
Wykres 6. Wskazane przez badanych najważniejsze negatywne aspekty życia w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów).....	18
Wykres 7. Najważniejsze działania inwestycyjne wskazane przez badanych (% odpowiedzi respondentów).....	19
Wykres 8. Najważniejsze działania nieinwestycyjne w miejscowościach respondentów (% odpowiedzi respondentów).....	20
Wykres 9. Najważniejsze kwestie do realizacji na terenie Gminy Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów).....	21
Wykres 10. Ocena zanieczyszczenia powietrza w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z czystym powietrzem?).....	22
Wykres 11. Ocena zanieczyszczenia gruntów w gminie Wągrowiec (% odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki?).....	22
Wykres 12. Wskazane przez badanych problemy z czystością powietrza (% odpowiedzi respondentów).....	23
Wykres 13. Wskazane przez badanych problemy z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki....	23

10. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Układ strategii.....	9
Rysunek 2. Cele krajowej polityki regionalnej.....	86

ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY

Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020-2030

Szanowni Państwo,

Gmina Wągrowiec przystąpiła do prac nad sporządzeniem najważniejszego dokumentu planistycznego - **Strategii Rozwoju Gminy na lata 2020-2030**. Jedną z form udziału społeczności lokalnej w tworzeniu w/w opracowania jest niniejsze badanie ankietowe. Dzięki niemu pragniemy poznać Państwa opinie na temat warunków życia na terenie Gminy oraz proponowanych kierunków dalszego rozwoju naszej małej ojczyzny. Z tego powodu prosimy Państwa o poświęcenie kilku minut na wypełnienie niniejszego formularza. Ankieta jest anonimowa!

Dziękujemy bardzo za udzielone odpowiedzi.

Ankieta jest także dostępna w wersji on-line na stronie: <http://strategia-wagrowiec.badanie.net/>

I. Jaka jest Pani/Pana ocena warunków życia w Gminie Wągrowiec? Proszę zaznaczyć odpowiednią kratkę według skali: 5 - bardzo dobra, 4 - dobra, 3 - przeciętna, 2 - zła, 1 - bardzo zła.						
Pytanie/Ocena	5	4	3	2	1	Nie mam zdania
Stan infrastruktury drogowej						
stan dróg wojewódzkich						
stan dróg powiatowych						
stan dróg gminnych						
Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)						
Stan infrastruktury wodociągowej (dostępność wodociągów, jakość wody)						
Dostępność infrastruktury kanalizacji sanitarnej						
Dostępność infrastruktury gazowej						
Dostępność infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)						
Stan środowiska przyrodniczego						
Dostępność do usług kultury i rozrywki						
Dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji						
Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola						
Ocena jakości nauczania i opieki nad dziećmi na terenie Gminy w szkołach podstawowych						
Dostępność usług dla ludności na terenie Gminy						
Dostępność usług medycznych na terenie Gminy						
Bezpieczeństwo publiczne (poczucie bezpieczeństwa w Gminie, dostępność służb: Policja, Straż)						
Możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej na terenie gminy						
Jak oceniasz dowóz dzieci do szkół						
Połączenia komunikacyjne Gminy z innymi gminami i miejscowościami (transport zbiorowy)						
Estetyka Gminy, tereny zielone, parki, zieleńce						
Wizerunek Gminy w mediach (prasie, radiu, telewizji)						
Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy						
Życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie						

Stan obiektów oświatowych i kulturalnych						
--	--	--	--	--	--	--

II. Proszę wymienić 2 najważniejsze pozytywne elementy życia w Gminie Wągrowiec:

1.

2.

III. Proszę wymienić 2 najważniejsze problemy (negatywne aspekty) życia w Gminie Wągrowiec:

1.

2.

IV. Proszę wskazać 3 najważniejsze działania inwestycyjne (budowlane, remontowe) na terenie SWOJEJ MIEJSCOWOŚCI, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

3.

V. Proszę wskazać 3 najważniejsze działania nieinwestycyjne (czyli zadania społeczne, wydarzenia rekreacyjne, kulturalne, itp.) na terenie-SWOJEJ MIEJSCOWOŚCI, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

3.

VI. Proszę wskazać 3 najważniejsze SPRAWY DO ZAŁATWIENIA NA TERENIE-GMINY:

1.

2.

3.

VII. Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z czystym powietrzem? Jeśli tak, to jaki?

.....

VIII. Czy uważasz, że w Twojej miejscowości jest problem z zanieczyszczeniem gruntu przez ścieki (np. nieszczelne szamba, nielegalne wylwanie)? Jeśli tak, to jaki?

Proszę uzupełnić poniższą tabelkę (znak X w odpowiedniej kratce):									
Wiek	18-29 lat	30-39 lat	40-49 lat		50-59 lat		pow. 60 lat		
Płeć	Mężczyzna				Kobieta				
Wykształcenie	Wyższe	Policealne	Średnie		Zawodowe		Podstawowe/Gimnazjalne		
Status zawodowy	Pracownik etatowy	Przedsiębiorca	Rolnik	Uczeń Student	Emeryt Rencista	Niepracujący		Inny	
Miejsce i okres zamieszkania	Miejscowość zamieszkania					Okres zamieszkania w Gminie (w latach:)			
						do 5	6-10	11-20	pow. 20
Czy jesteś zameldowany w Gminie?	TAK					NIE			

INNE UWAGI:

Uzasadnienie

Strategia to perspektywiczny plan, który określa strategiczne cele rozwoju, wytycza kierunki działania w postaci celów i zadań operacyjnych. Zawiera zasady i sposoby zarządzania rozwojem gminy w dłuższym horyzoncie czasowym określając działania, jakie należy podjąć, aby gmina mogła funkcjonować i rozwijać się. Posiadanie strategii nie jest obowiązkiem ustawowym, jednakże należy podkreślić, iż jest to ważny dokument, który zapewnia ciągłość działania samorządu, a także racjonalność w wykorzystaniu gminnych środków budżetowych.

W związku z chęcią wyznaczenia długofalowych kierunków rozwoju Wójt Gminy Wągrowiec podjął inicjatywę opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2020 - 2030.

Opracowanie strategii poprzedzone jest wnikliwą analizą stanu gospodarki, posiadanych zasobów oraz ogólnych tendencji rozwojowych, co daje możliwość lepszego wykorzystania posiadanego potencjału. W ramach opracowania dokonano rozpoznania i oceny pojawiających szans i zagrożeń, które stały się podstawą do sformułowania wykazu zadań do realizacji na przyszłe lata.

Prace związane z formułowaniem kierunków rozwoju Gminy i sposobów realizacji zamierzeń były prowadzone przez szeroki zespół osób, w skład którego wchodził pracownicy urzędu gminy Wągrowiec oraz jej jednostek organizacyjnych, radni gminy Wągrowiec, sołtysi oraz reprezentanci różnych organizacji, instytucji i grup społecznych. Ponadto każdy z mieszkańców miał możliwość zabrania głosu poprzez wypełnienie kwestionariusza ankietowego.

Dzięki zaangażowaniu tak wielu osób udało się opracować dokument wychodzący naprzeciw oczekiwaniom społecznym, ale także odpowiadający na wyzwania obecnej sytuacji gospodarczej. Określona w strategii wizja rozwoju gminy stanowić będzie drogowskaz dla przyszłych działań samorządu i pozwoli na lepsze wykorzystanie potencjału gminy.

Mając na uwadze powyższe podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Wójt

Przemysław Majchrzak